

Міністерство освіти і науки України
Харківська національна академія
міського господарства

О.В.Харламова

АУДИТ

Конспект лекцій у схемах

(для студентів 3 курсу денної і 4 курсу заочної форм навчання
спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємств», «Облік і аудит»
напряму підготовки бакалавра 0501 - «Економіка і підприємництво»
і спеціальності 6.050200 «Менеджмент організацій»
напряму підготовки бакалавра 0502 - «Менеджмент»)

Харків – ХНАМГ – 2008

Конспект лекцій у схемах з курсу «Аудит» (для студентів 3 курсу денної і 4 курсу заочної форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємств», «Облік і аудит» напрямку 0501 - «Економіка і підприємництво» і 6.050200 - «Менеджмент організацій» напрямку 0502 -«Менеджмент»). /Авт. Харламова О.В. – Харків: ХНАМГ, 2008. – 54 с.

Автор: к.е.н., доц. О.В.Харламова

Рецензент: к.е.н., проф. Н.І.Гордієнко

Рекомендовано кафедрою обліку і аудиту, протокол № 11 від 12 квітня 2007 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
.....	
Теорії виникнення аудиту.....	7
Розвиток аудиту в світі.....	8
Розвиток аудиту в Україні.....	9
Визначення і специфіка аудиту.....	10
Відмінності аудиту від інших видів контролю.....	11
Аудиторська діяльність в Україні.....	12
Аудиторська палата України.....	13
Спілка аудиторів України.....	14
Сертифікація аудиторів.....	15
Права і обов'язки аудиторів.....	16
Відповідальність аудиторів.....	17
Постулати аудиту.....	18
Загальноприйняті стандарти аудиту.....	19
Міжнародні стандарти аудиту.....	20
Мета і завдання аудиту.....	21
Принципи і якість аудиту.....	22
Методи аудиту.....	23
Об'єкти аудиту.....	24
Класифікація видів аудиту.....	25

Аудиторські	26
послуги.....	
Вартість	аудиторських 27
послуг.....	
Попередня	документація в 28
аудиті.....	
Робоча	документація в 29
аудиті.....	
Класифікація	робочих документів 30
.....	
Аудиторський	31
висновок.....	
Види	аудиторських 32
висновків.....	
Стадії	33
аудиту.....	
Аудиторські	ризики..... 34
.....	
Планування	35
аудиту.....	
Загальний	план і програма 36
аудиту.....	
Календарний	графік аудиторської 37
перевірки.....	
Аудиторські	38
докази.....	
Тести і процедури	одержання аудиторських 39
доказів.....	
Аудит	активів, пасивів та фінансової 40
звітності.....	
Запитання	для контролю 44
знань.....	
СПИСОК	52
ЛІТЕРАТУРИ.....	

ВСТУП

Наочність навчання - одна з найважливіших умов, що забезпечують успішне формування у студентів усіх форм мислення, служить для них джерелом придбання об'єктивних наукових знань про предмет, об'єкт і сутність дисципліни, що вивчається, самостійності її розуміння.

Потреба у створенні конспекту лекцій у схемах (наочного посібника) з курсу «Аудит» виникає з концепції створення засобів навчання нового покоління, державних стандартів освіти, з вимог нових навчальних програм, підручників і передового світового досвіду навчання, рівня розвитку педагогічної науки, а також рівня забезпеченості вищих навчальних закладів відповідними засобами навчання.

Сферою застосування конспекту лекцій у схемах є вивчення курсу «Аудит» студентами денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємств», «Облік і аудит» напряму 0501 - «Економіка і підприємництво» і 6.050200 - «Менеджмент організацій» напряму 0502 - «Менеджмент». Зміст конспекту лекцій у схемах відповідає концепції викладання курсу «Аудит», рівню попередньої підготовки студентів, їх розумовій та практичній діяльності.

Сучасна методика викладання теоретичних предметів у закладах вищої освіти недостатньо використовує один з основних методів навчання - наочно-демонстраційний. Разом з тим, ще Я.А. Коменський у "Великій дидактиці" сформулював "правило", що припускало безпосереднє знайомство з предметами в натурі або їхніми зображеннями. Це правило припускало включення у процес сприйняття нового матеріалу якомога більшої кількості органів почуттів. Л.М.Фрідман, вивчаючи роль наочності в навчанні, сформулювала наступну формулу: "Наочність - це розуміння й активність".

Слід зауважити, що абстрактно-теоретичне мислення, виходячи далеко за межі почуттєвого досвіду, тільки тоді має діючу силу, дозволяє проникати в суть пізнаваної дійсності, коли воно нерозривно зв'язано з наочно-почуттєвими даними. Форсований розвиток абстрактно-теоретичного мислення без достатньої конкретизації засвоюваного матеріалу, без зв'язку з наочно-практичним і наочно-образним мисленням може призвести до формального засвоєння знань, до утворення порожніх абстракцій, відірваних від дійсності. Багаторічний досвід навчання і спеціальні психолого-педагогічні дослідження давно показали, що ефективність навчання залежить від ступеня залучення до

сприйняття всіх органів почуттів людини. Чим більш різноманітні почуттєві сприйняття навчального матеріалу, тим краще він засвоюється. Ця закономірність знайшла вираження в дидактичному принципі наочності. При цьому сама наочність у дидактиці розуміється більш широко, ніж безпосереднє зорове сприйняття.

Гармонічний розвиток особистості припускає активізацію усіх видів мислення, їхнє удосконалювання. Вирішення проблеми в словесному плані, на основі теоретичних міркувань розгортається поступово, ланка за ланкою. Студенту практично неможливо при цьому охопити всі необхідні ланки, що ускладнює встановлення взаємозв'язку між ними. Включення в цей процес наочно-образного мислення дає можливість відразу, "одним поглядом" охопити всі входні в проблемну ситуацію компоненти, а практичні дії дозволяють встановити взаємозв'язок між ними, розкрити динаміку досліджуваного явища і тим самим полегшують його розуміння.

Переваги наочного подання лекційного матеріалу полягають у наступному:

- по-перше, стимулювання елементарних розумових процесів;
- по-друге, розвиток навичок професійного мовлення, за рахунок зменшення часу на конспектування лекційного матеріалу;
- по-третє, сприяння кращому закріпленню лекційного матеріалу в пам'яті студентів;
- по-четверте, можливість викладачеві глибше розкривати тему лекції за рахунок економії часу на конспектуванні;
- по-п'яте, можливість концентрувати увагу студентів на ключових питаннях;
- по-шосте, сприяння комплексному баченню теми, що вивчається.

Наукова цінність конспекту лекцій у схемах (наочного посібника) полягає в узагальненні теоретичних, методичних і практичних основ аудиторської діяльності в Україні.

Методична цінність конспекту лекцій у схемах (наочного посібника) полягає в можливості його використання при проведенні аудиторних занять (лекційних і практичних) із студентами денної і заочної форм навчання.

Метою вивчення курсу «Аудит» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо проведення незалежної аудиторської перевірки фінансової звітності організацій та інших видів аудиторських послуг.

Предметом дисципліни виступає діяльність суб'єктів господарювання.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

Знати:

☑ законодавство про аудиторську діяльність в Україні, порядок її здійснення;

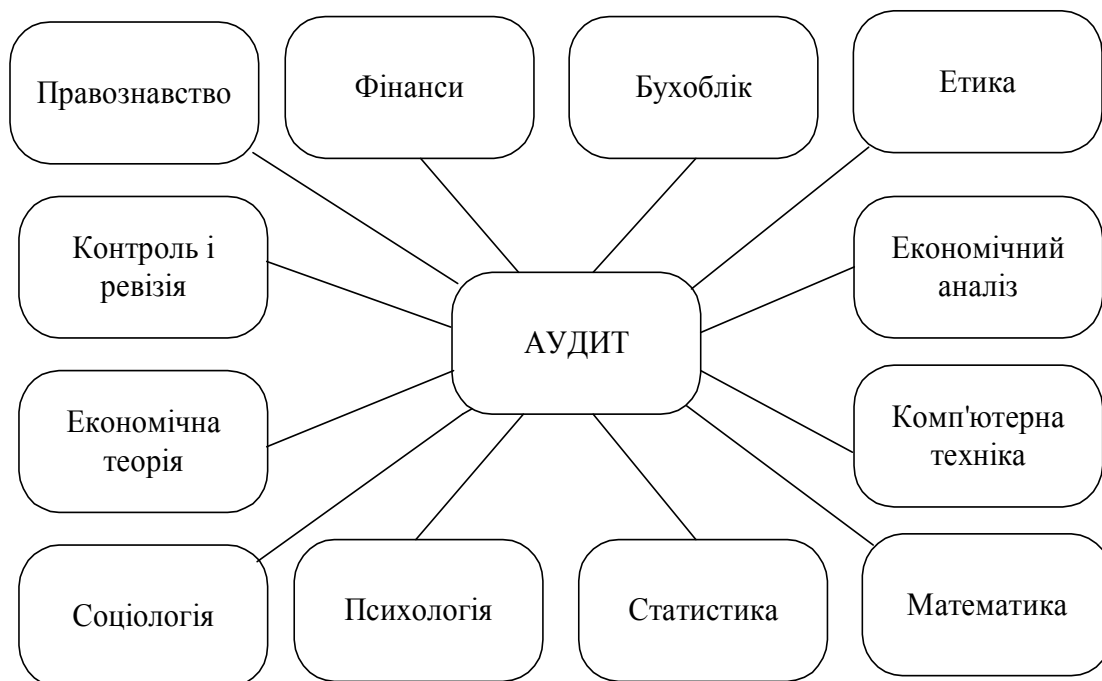
- ☑ стандарти аудиту й етику аудитора;
- ☑ сутність аудиту;
- ☑ організацію аудиторської служби;
- ☑ види аудиту;
- ☑ процедури проведення аудиту;
- ☑ документи, що регламентують аудиторську діяльність;
- ☑ вимоги до стандартів аудиту;
- ☑ вимоги, пропоновані до аудиторів, їхні права й обов'язки
- ☑ методи аудиторської діяльності;
- ☑ функції аудиту;
- ☑ порядок проведення аудиторських перевірок;
- ☑ порядок оформлення аудиторського висновку.

Вміти:

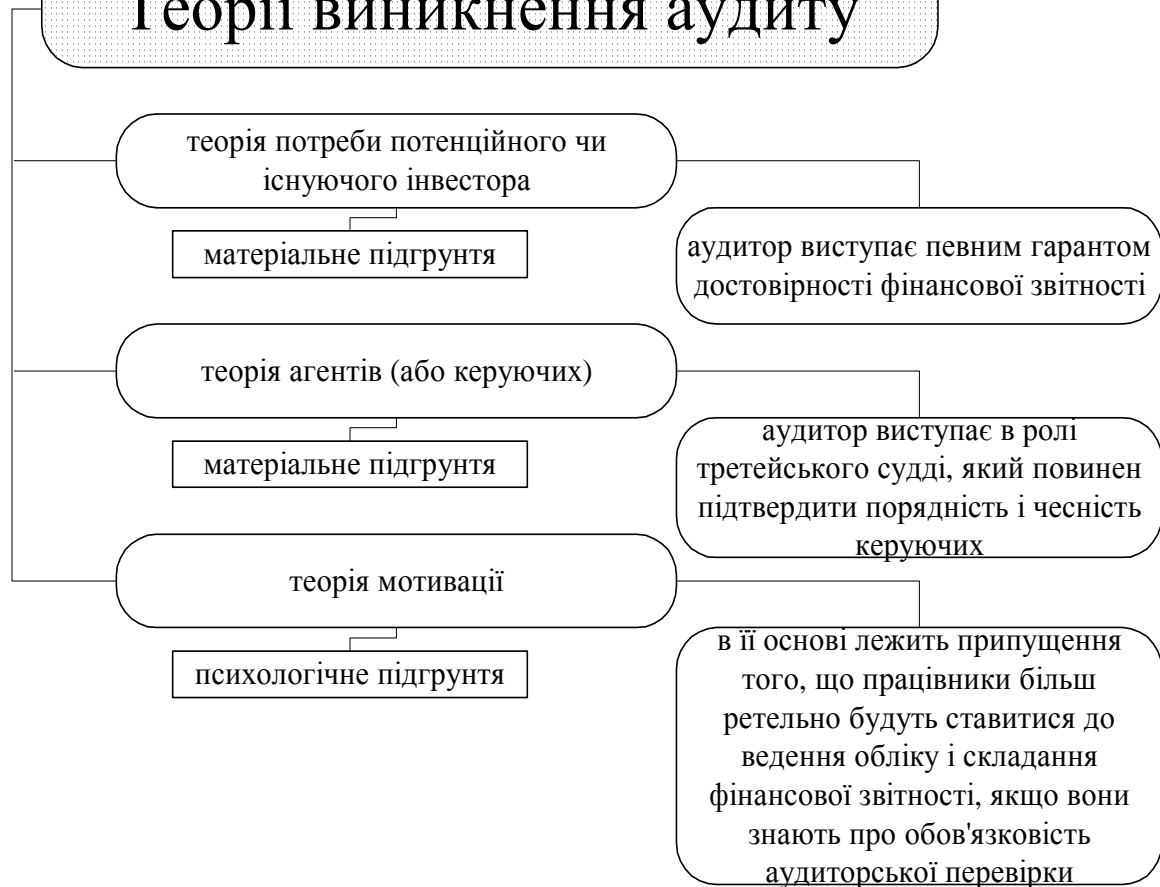
☑ планувати роботу аудиторів внутрішньогосподарського контролю, роботу аудиторських фірм;

- ☑ складати план аудиторської перевірки;
- ☑ готувати проекти аудиторських висновків;
- ☑ використовувати дані бухгалтерського обліку з метою вживання заходів щодо зміцнення касової, розрахункової і платіжної дисципліни.

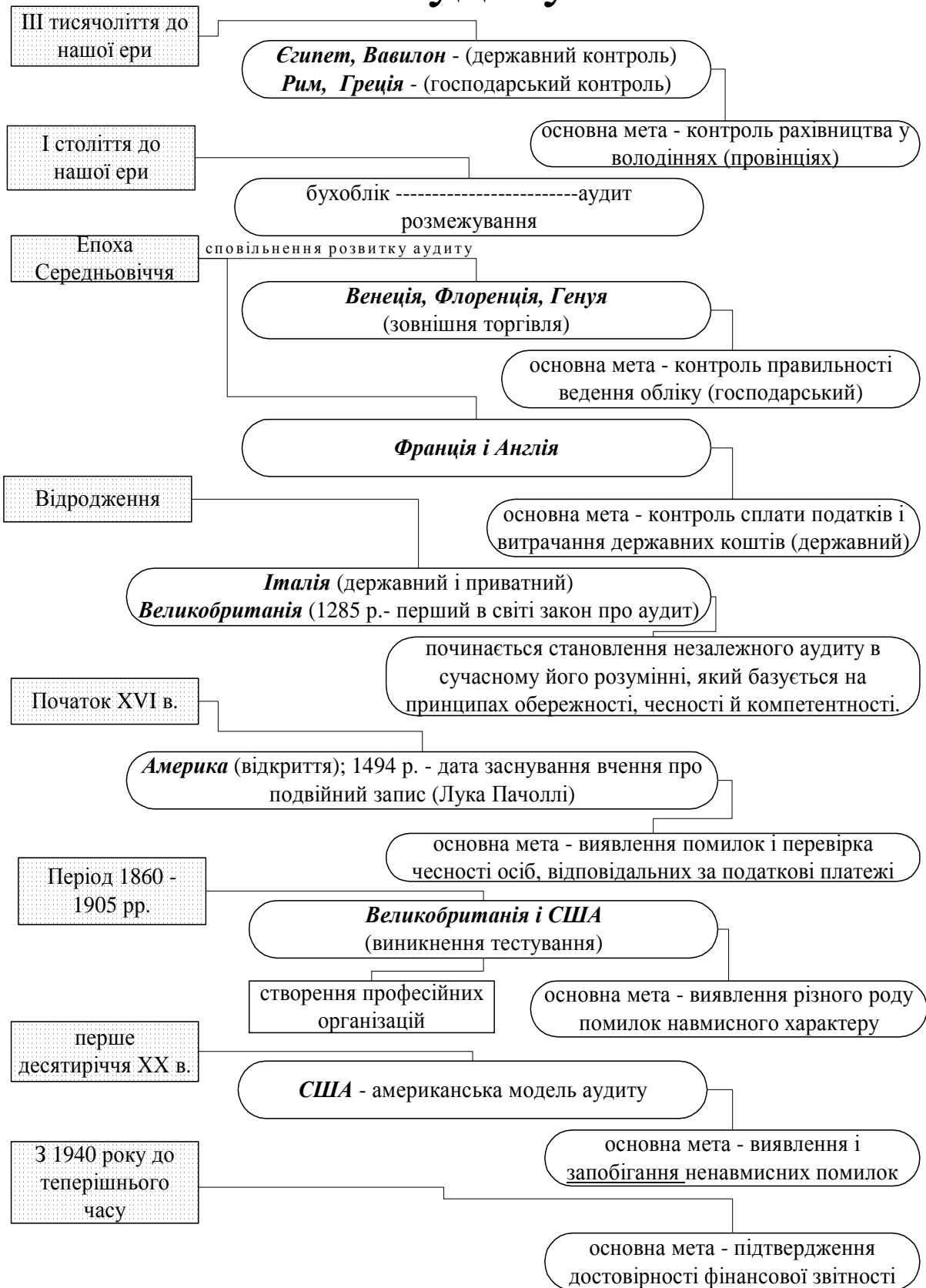
Теорії виникнення аудиту

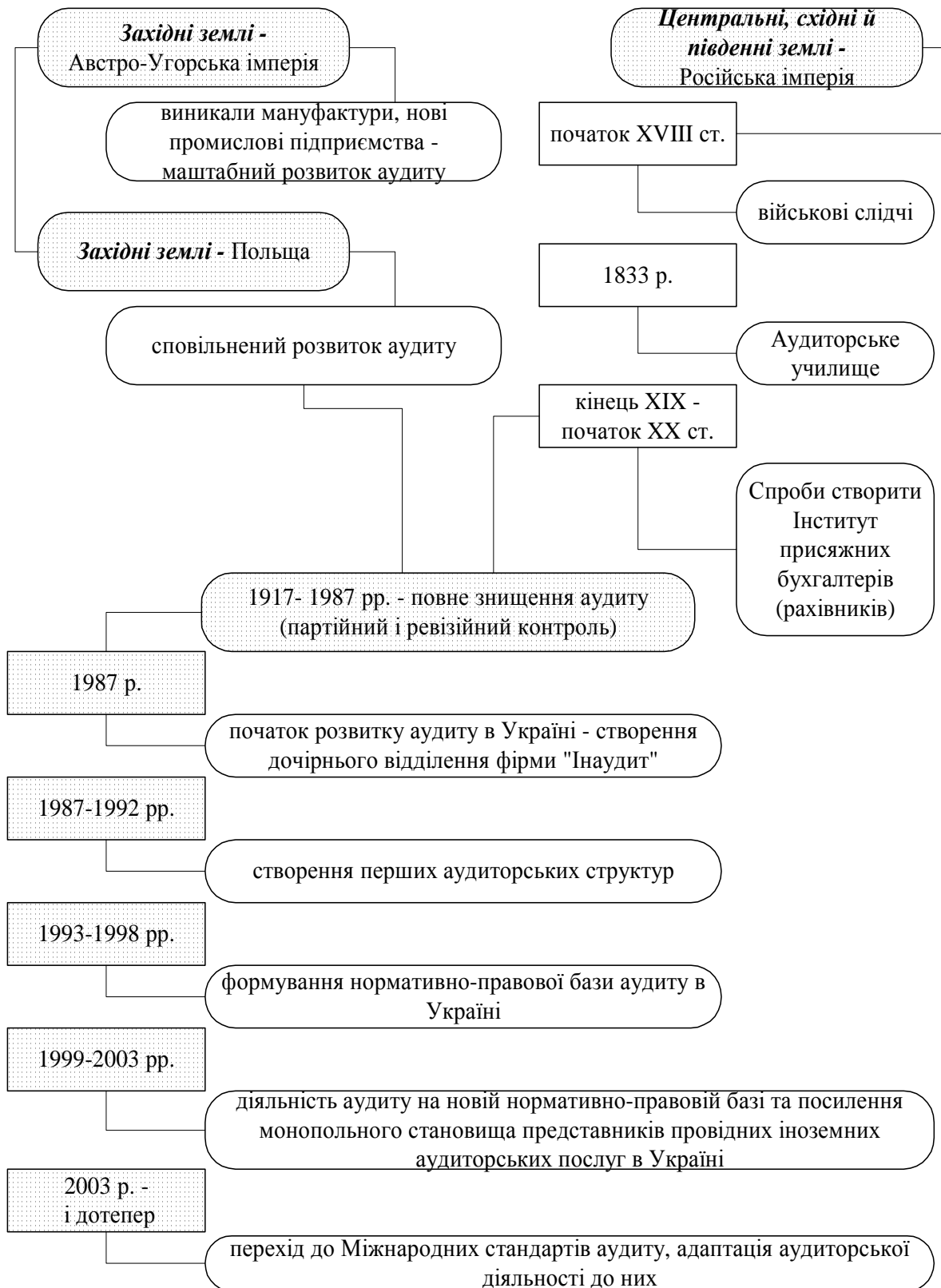
Теорії виникнення аудиту

Розвиток аудиту в світі

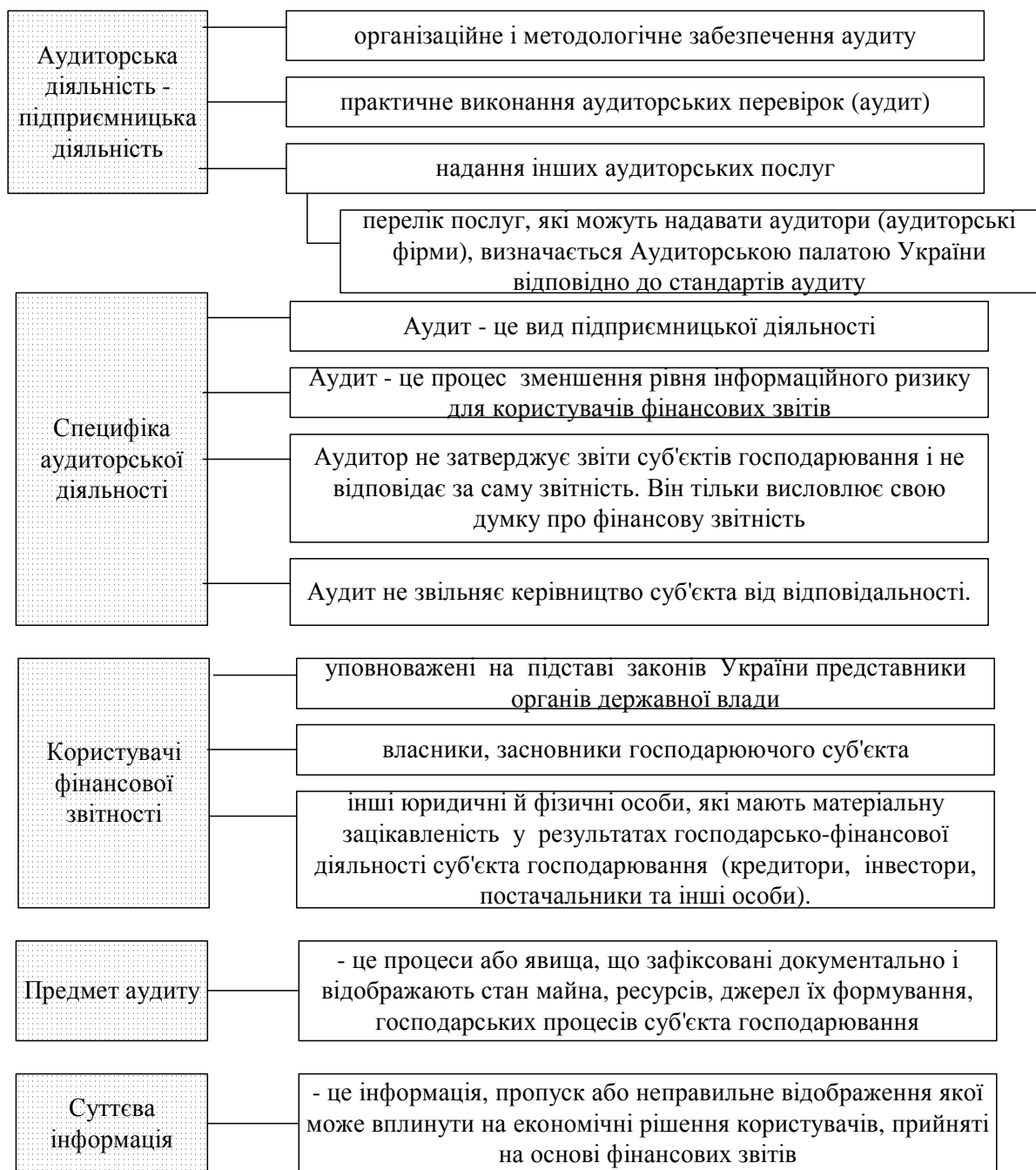

Розвиток аудиту в Україні

Визначення та специфіка аудиту

Аудит - перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів.

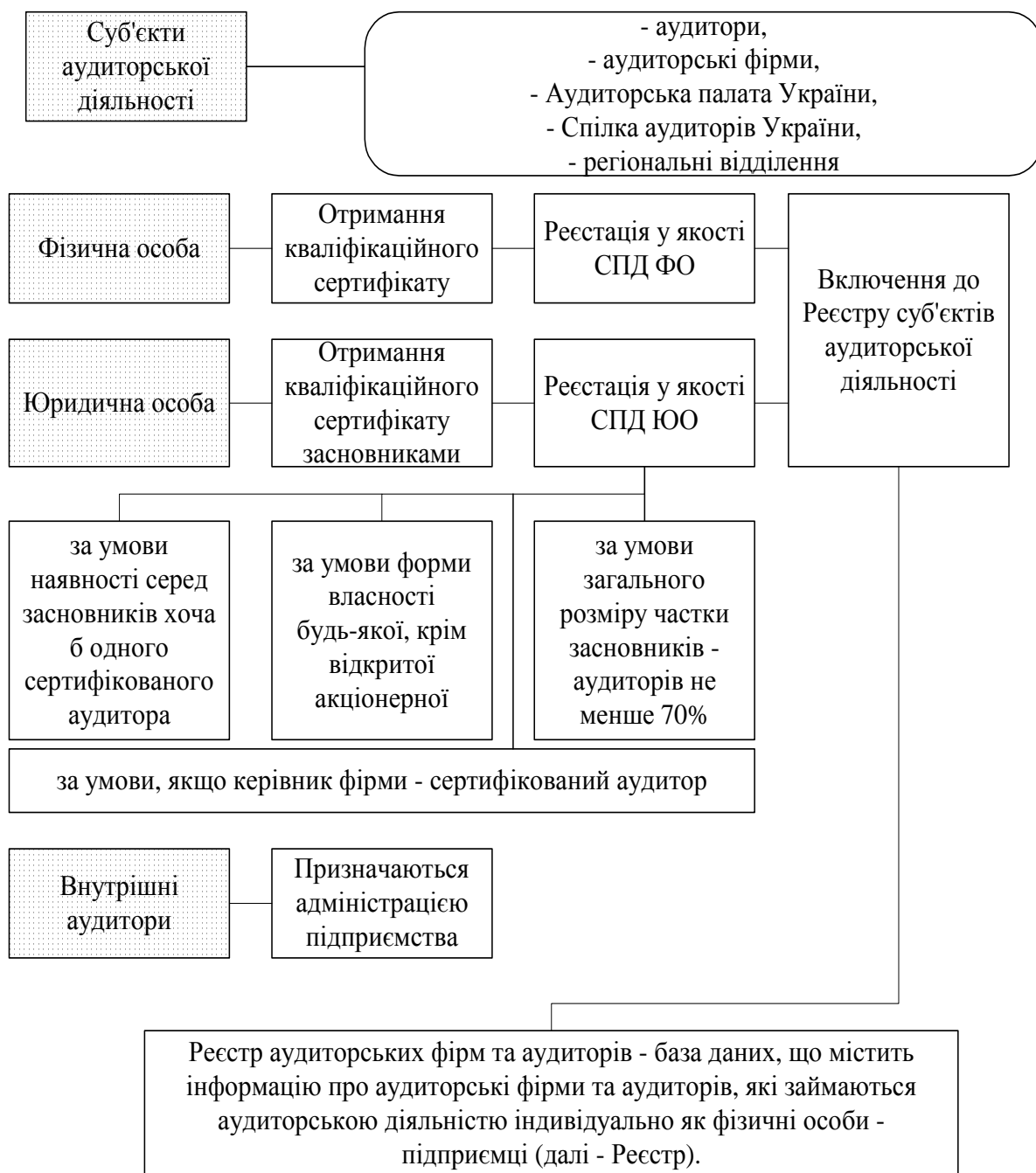
Відмінності аудиту від інших видів контролю

Аудиторська діяльність в Україні

1 концепція -
зорієнтована на інтереси
державних органів

2 концепція -
зорієнтована на потреби акціонерів, інвесторів,
кредиторів та інших суб'єктів господарювання

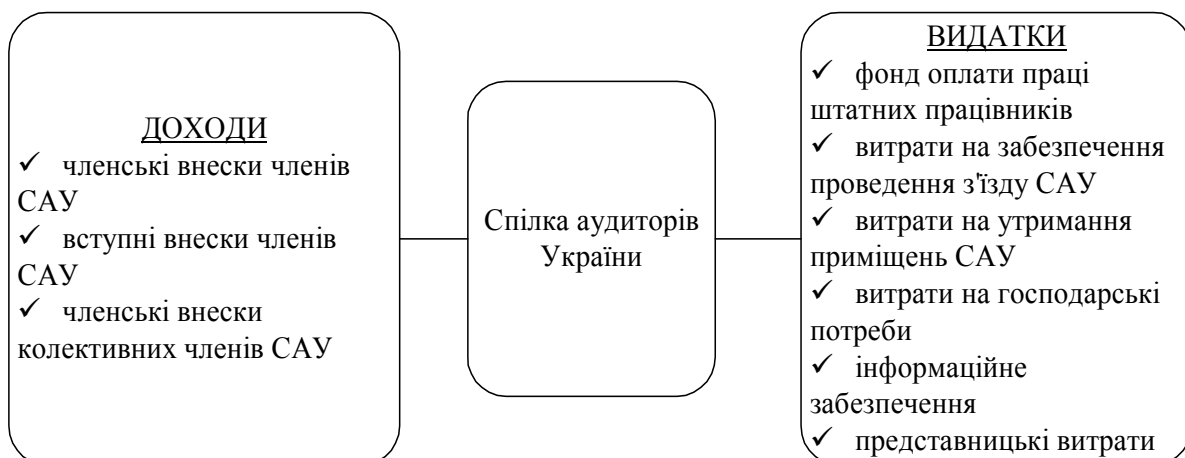
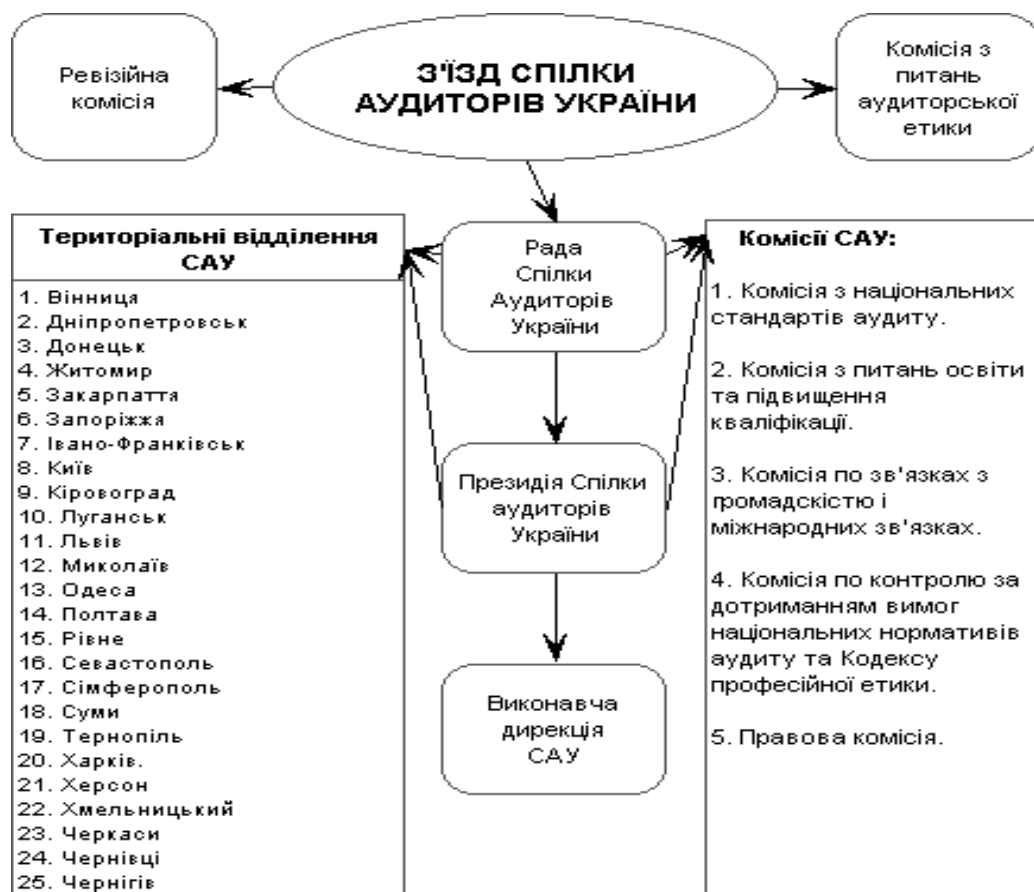
Аудиторська палата в Україні

Спілка аудиторів України

Спілка аудиторів України
(САУ)

Всеукраїнська професійна громадська організація (створена 22 квітня 1993 року), метою діяльності якої є сприяння об'єднанню інтересів аудиторів, вдосконалення професії аудитора, захист законних прав членів Спілки, сприяння розвитку аудиторської діяльності в Україні та підняття довіри громадськості до професії аудитора

Сертифікація аудиторів

Сертифікат аудитора - це офіційний документ, який засвідчує рівень професійних знань, необхідних для здійснення аудиту підприємств різних форм власності на території України.

здійснюється Аудиторською палатою України і регіональними відділеннями

Вимоги до кандидатів на отримання сертифікату

фізична особа, яка не має судимості за корисливі злочини

вища економічна або юридична освіта, документ про здобуття якої визнається в Україні

досвід роботи не менше трьох років підряд на посадах ревизора, бухгалтера, юриста, фінансиста, економіста, асистента (помічника) аудитора

необхідні знання з питань аудиту, фінансів, економіки та господарського права, що підтверджено складенням кваліфікаційного іспиту

Кандидати, екзаменаційні роботи другого етапу яких оцінені:

- в 60 і більше балів - здобули право на отримання сертифіката аудитора;
- в 40 - 59 балів - здобули право на повторне складання другого етапу кваліфікаційного іспиту на загальних умовах в термін до одного року;
- в 39 і менше балів - є такими, що не склали кваліфікаційний іспит, і мають право на повторне складання іспиту на загальних умовах не раніше як через рік.

Термін чинності сертифіката - п'ять років.

Подовження сертифікату

Аудитори, які працювали за фахом від 2 до 3 років або за сумісництвом не менше 3 років, щороку удосконалювали професійні знання, і щодо яких відсутні претензії

Дія сертифікату продовжується після співбесіди на п'ять років

У разі: досвіду практичної роботи за фахом (аудитором) менше ніж 2 роки; невиконання вимог щорічного удосконалення професійних знань; прострочення термінів подання документів на подовження; наявності незаперечних претензій до аудитора з боку АПУ; застосування до аудитора стягнень щодо обмеження аудиторської діяльності.

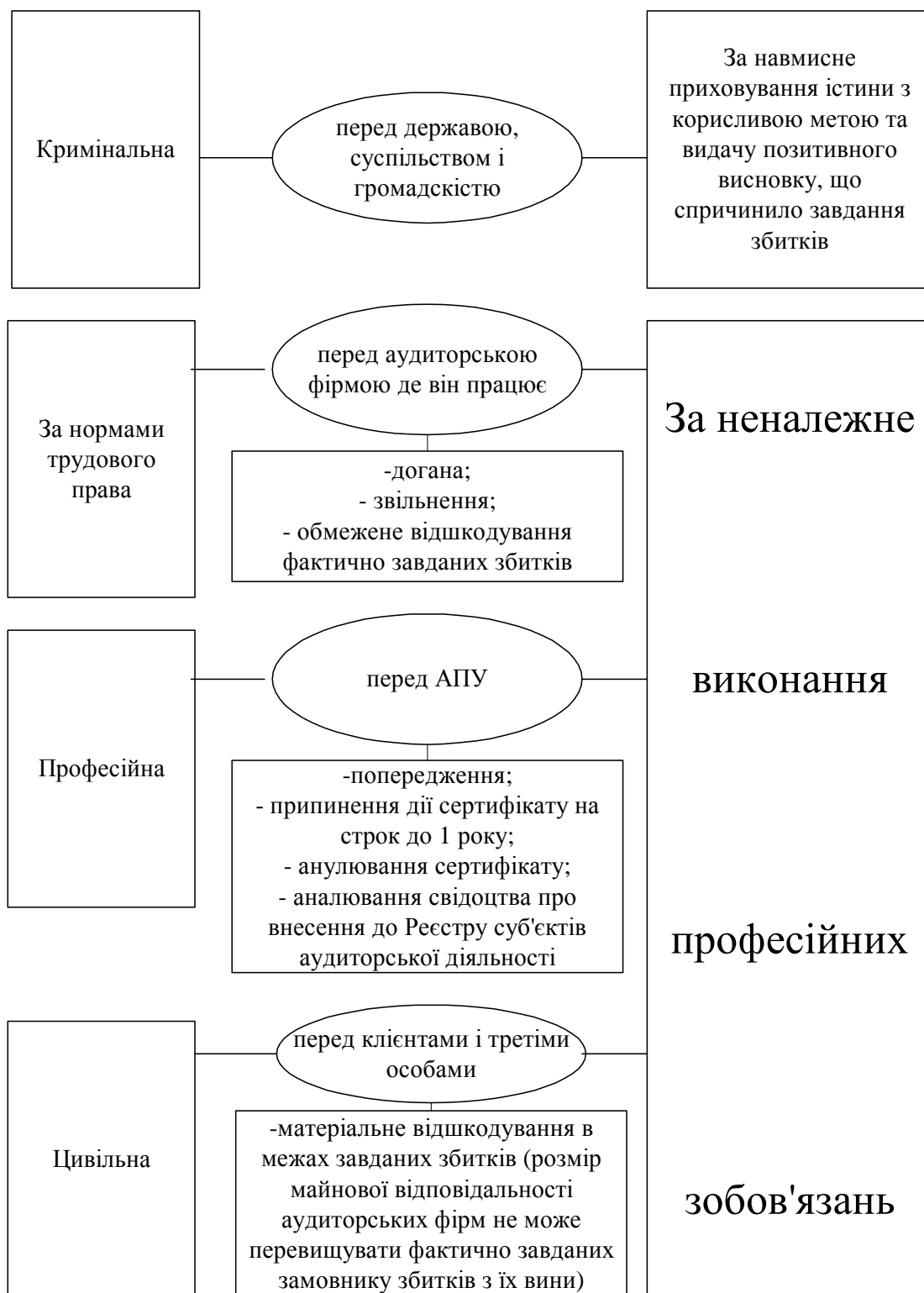
Дія сертифікату продовжується після складання іспиту

За неналежне виконання професійних обов'язків до аудитора можуть бути застосовані стягнення у вигляді зупинення дії на строк до одного року або анулювання сертифікату

Права і обов'язки аудиторів

<p>Права аудиторів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) самостійно визначати форми й методи проведення аудиту та надання інших аудиторських послуг на підставі чинного законодавства, стандартів аудиту та умов договору із замовником; 2) отримувати необхідні документи, що мають відношення до предмета перевірки і знаходяться як у замовника, так і у третіх осіб. Треті особи, які мають у своєму розпорядженні документи стосовно предмета перевірки, зобов'язані надати їх на вимогу аудитора (аудиторської фірми). Зазначена вимога повинна бути офіційно засвідчена замовником; 3) отримувати необхідні пояснення в письмовій чи усній формі від керівництва та працівників замовника; 4) перевіряти наявність майна, грошей, цінностей, вимагати від керівництва суб'єкта господарювання проведення контрольних оглядів, замірів виконаних робіт, визначення якості продукції, щодо яких здійснюється перевірка документів; 5) залучати на договірних засадах до участі в перевірці фахівців різного профілю.
<p>Обов'язки аудиторів</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) в аудиторській діяльності дотримуватися вимог Закону та інших нормативно-правових актів, стандартів аудиту, принципів незалежності аудитора та відповідних рішень Аудиторської палати України; 2) належним чином проводити аудит та надавати інші аудиторські послуги; 3) повідомляти власників, уповноважених ними осіб, замовників про виявлені під час проведення аудиту недоліки ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності; 4) зберігати в таємниці інформацію, отриману при проведенні аудиту та виконанні інших аудиторських послуг, не розголошувати відомості, що становлять предмет комерційної таємниці, і не використовувати їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб; 5) відповідати перед замовником за порушення умов договору відповідно до договору та закону; 6) обмежувати свою діяльність наданням аудиторських послуг та іншими видами робіт, які мають безпосереднє відношення до надання аудиторських послуг, у формі консультацій, перевірок або експертиз; 7) своєчасно подавати до Аудиторської палати України звіт про свою аудиторську діяльність.
<p>Забороняється проведення аудиту</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) аудитором, який має прями родинні стосунки з членами органів управління суб'єкта господарювання, що перевіряється; 2) аудитором, який має особисті майнові інтереси в суб'єкта господарювання, що перевіряється; 3) аудитором - членом органів управління, засновником або власником суб'єкта господарювання, що перевіряється; 4) аудитором - працівником суб'єкта господарювання, що перевіряється; 5) аудитором - працівником, співвласником дочірнього підприємства, філії чи представництва суб'єкта господарювання, що перевіряється; 6) якщо розмір винагороди за надання аудиторських послуг не враховує необхідного для якісного виконання таких послуг часу, належних навичок, знань, професійної кваліфікації та ступінь відповідальності аудитора; 7) аудитором в інших випадках, за яких не забезпечуються вимоги щодо його незалежності.

Відповідальність аудиторів

Постулати аудиту

Постулат аудиту - це положення, припущення, твердження, що приймається без доказів і використовується для побудови системи стандартів і норм (правил, інструкцій), які регулюють сферу аудиторської діяльності.

Фінансова звітність і фінансові документи мають бути перевірені.

Конфлікт аудитора і адміністрації не є неминучим (або не слід допускати конфлікту інтересів між аудитором і адміністрацією).

Фінансова звітність та інша інформація, що підлягає перевірці, не містить обумовлених таємною змовою або інших незвичних перекозів (або фінансова звітність і документи, що її підтверджують, вільні від неточностей і таємниць).

Задовільна система внутрішнього контролю унеможливує виникнення невідповідностей (порушень правил роботи) (або ефективність звітних даних прямо пропорційна ефективності внутрішнього контролю).

Постійне дотримання стандартів дає змогу мати об'єктивну картину про фінансовий стан і результати господарської діяльності (або звітність повинна бути заповнена згідно зі стандартами).

Те, що було справедливим для підприємства в минулому, буде справедливим і у майбутньому, якщо немає доказів протилежного (або аудиторська перевірка не може бути останньою).

Якщо перевірка фінансової інформації виконується з метою висловлення незалежної думки, то діяльність аудитора регламентується тільки його повноваженнями (або думка аудитора залежить тільки від його компетенції).

Професійний статус незалежного аудитора адекватний його професійним зобов'язанням (або професійні обов'язки аудиторів повинні відповідати їх посадовому статусу).

Загальноприйняті стандарти аудиту

Стандартами аудиту називають загальні вимоги щодо проведення аудиту, яких повинні дотримуватись аудитори під час виконання ними своїх професійних обов'язків, тобто здійснюючи аудит фінансової звітності.

Стандартизація аудиту - це процес розробки й послідовного застосування комплексу правил, принципів та процедур у процесі здійснення аудиторської діяльності

Мета стандартів - бути детальними й повними, щоб їх тлумачення було однаковим у різних країнах, регіонах, фірмах.

Рівні
стандартів
аудиту

міжнародні;
регіональні;
національні;
внутрішньофірмові

Загальноприйняті стандарти (розроблені Американським інститутом дипломованих громадських бухгалтерів)

Загальні стандарти

Аудиторська перевірка повинна виконуватись особою (особами), яка має необхідну академічну і технічну підготовку як аудитора

Аудитор (аудитори) повинен бути неупередженим і незалежним від об'єкта перевірки

Виконуючи процедури перевірки й готуючи аудиторські звіти, аудитори повинні відповідально ставитися до роботи, яку вони виконують

Робочі стандарти

- робота має бути належним чином спланована
- за перевіркою повинен здійснюватись відповідний нагляд з боку керівництва аудиторської фірми
- аудитор повинен бути достатньо обізнаним
- аудитор повинен отримати таку кількість компетентних доказів, яка є достатньою для аудиторського висновку

Стандарти
аудиторської
звітності

- висновок повинен чітко вказувати характер проведеної аудиторами перевірки (якщо вона була проведена) і ступінь відповідальності аудиторів

Міжнародні стандарти аудиту

Особливості застосування Міжнародних стандартів аудиту

Згідно з рішенням Аудиторської палати України від 18.04.2003 р. Стандарти аудиту та етики Міжнародної федерації бухгалтерів прийняті в якості Національних стандартів аудиту і підлягають обов'язковому застосуванню суб'єктами аудиторської діяльності

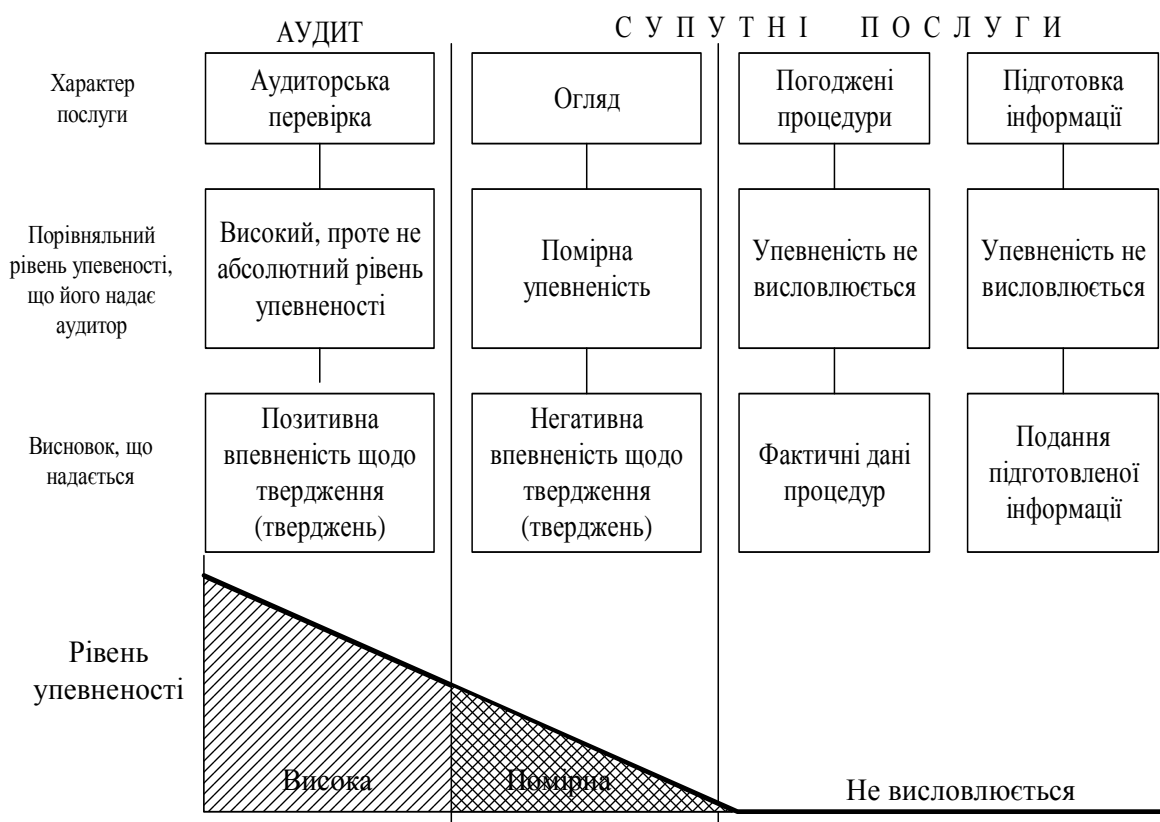
Міжнародні стандарти аудиту (МСА) не є законодавчим документом

МСА містять основні принципи й процедури, а також відповідні рекомендації, подані у вигляді пояснювального та іншого матеріалу

МСА треба застосовувати тільки в суттєвих аспектах

МСА юридично не мають переважної сили над національними нормативними документами, що регулюють аудиторські перевірки

Упевненість - це переконаність аудитора в достовірності твердження, зробленого однією стороною для іншої.

Мета і завдання аудиту

Фінансова звітність - це відображення керівництвом підприємства фінансового стану і результатів діяльності фірми. Для компонентів фінансової звітності характерні такі твердження:

Достовірно

Підраховано й оцінено

Записано й підсумовано

Аудитор повинен отримати достатню впевненість щодо цих тверджень

обмеження, властиві аудиторській перевірці

використання тестування

обмеження, властиві будь-якій системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю (наприклад, можливість змови)

більшість аудиторських доказів є скоріше переконливими, ніж остаточними

Мета аудиторської перевірки полягає в наданні аудиторіві можливості висловити свою думку стосовно того, чи відповідають підготовлені фінансові звіти в усіх суттєвих аспектах концептуальній основі фінансової звітності.

Мета аудиту - підтвердити надійність, достовірність, повноту і відповідність законодавству фінансової звітності

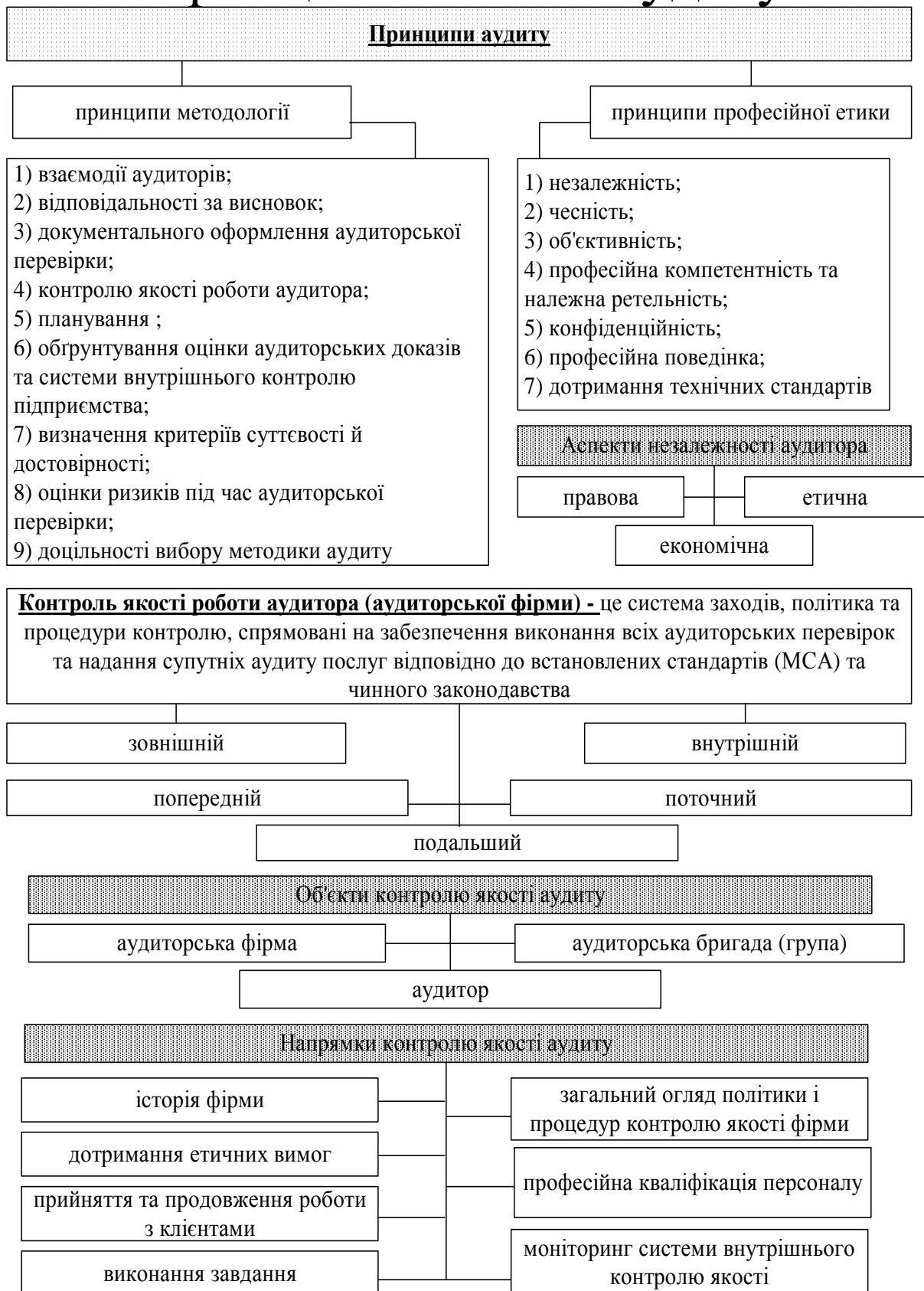
Функціональні завдання аудиту

Завдання коригування і санації

Завдання оперативного аудиту

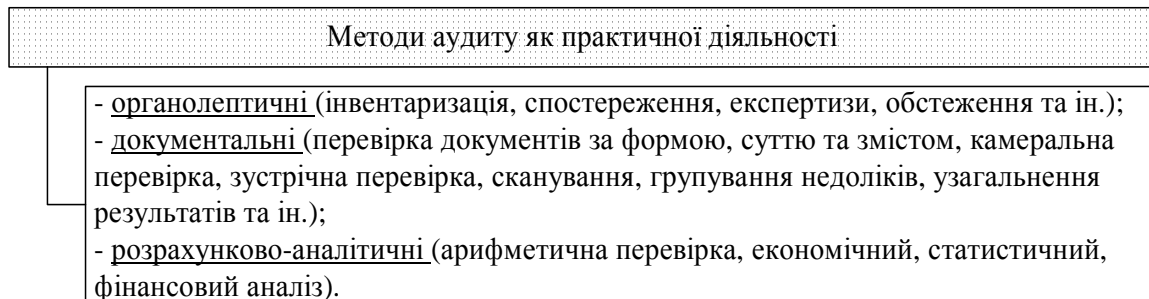
Завдання стратегічного аудиту

Принципи і якість аудиту

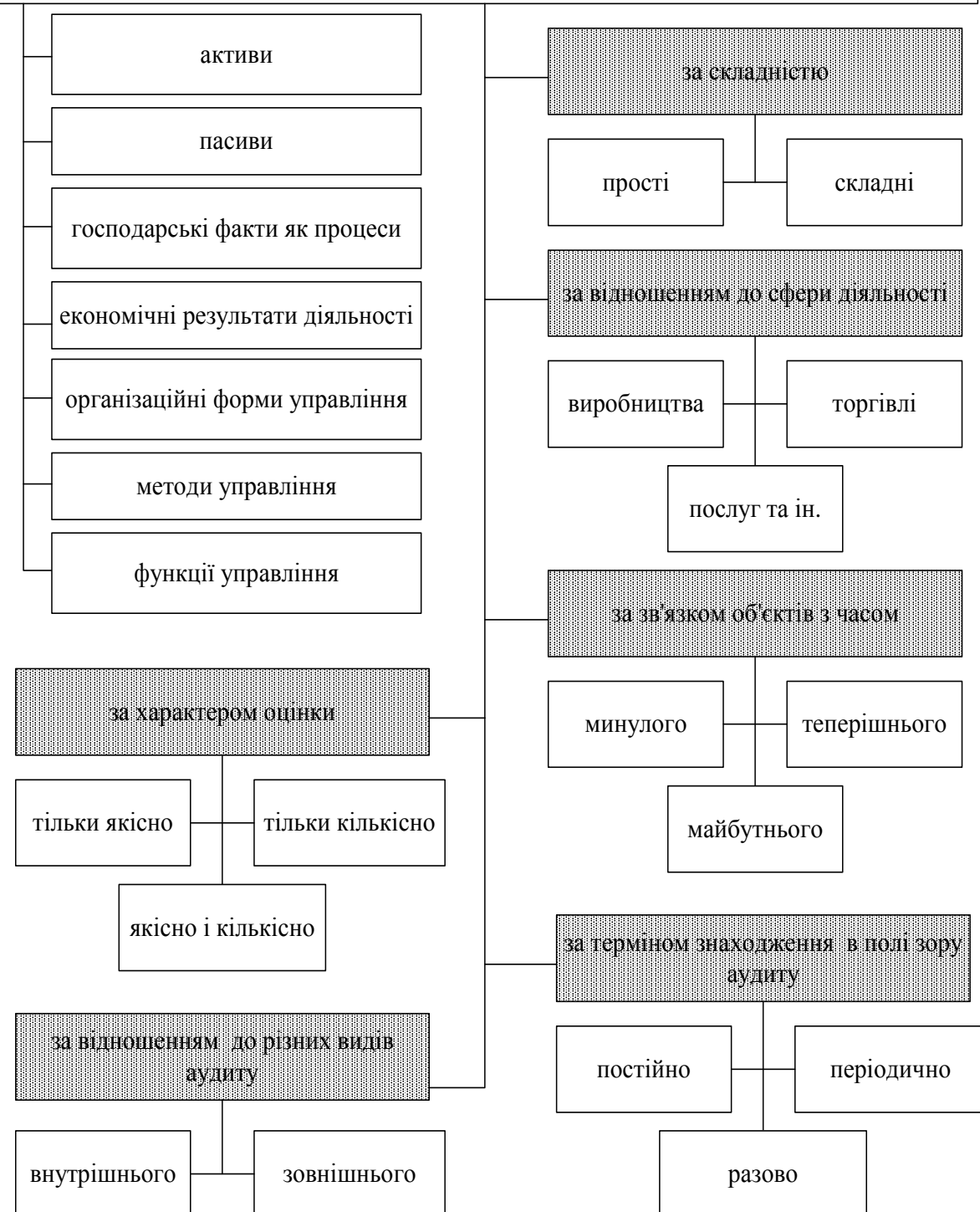
Методи аудиту

Метод аудиту - це сукупність способів, прийомів для дослідження стану об'єктів, що вивчаються. **Методом аудиту** є визначення реального дійсного якісного та кількісного стану об'єктів, виявлення відхилень, що мають місце, від базового або нормативного його стану і оцінка цих відхилень за критеріями доцільності й законності.

Об'єкти аудиту

Об'єкт аудиту - взаємопов'язані економічні, організаційні, інформаційні, технологічні та інші сторони функціонування системи, що вивчається аудитором, стан якої може бути оцінений кількісно і/або якісно

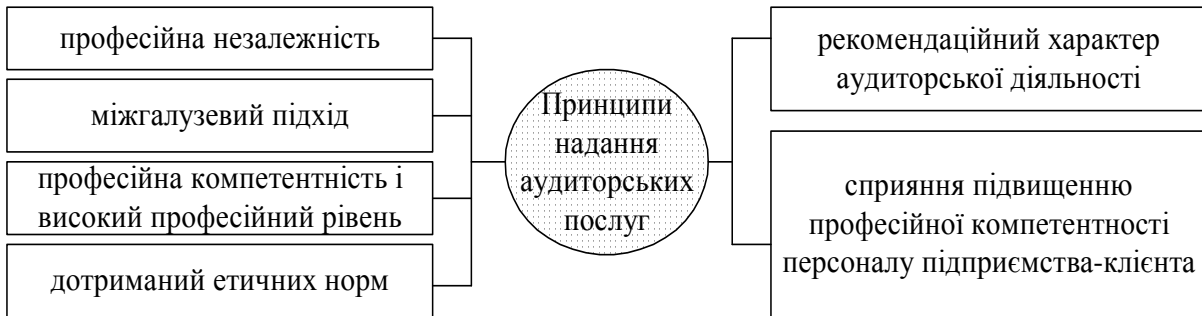

Класифікація аудиту

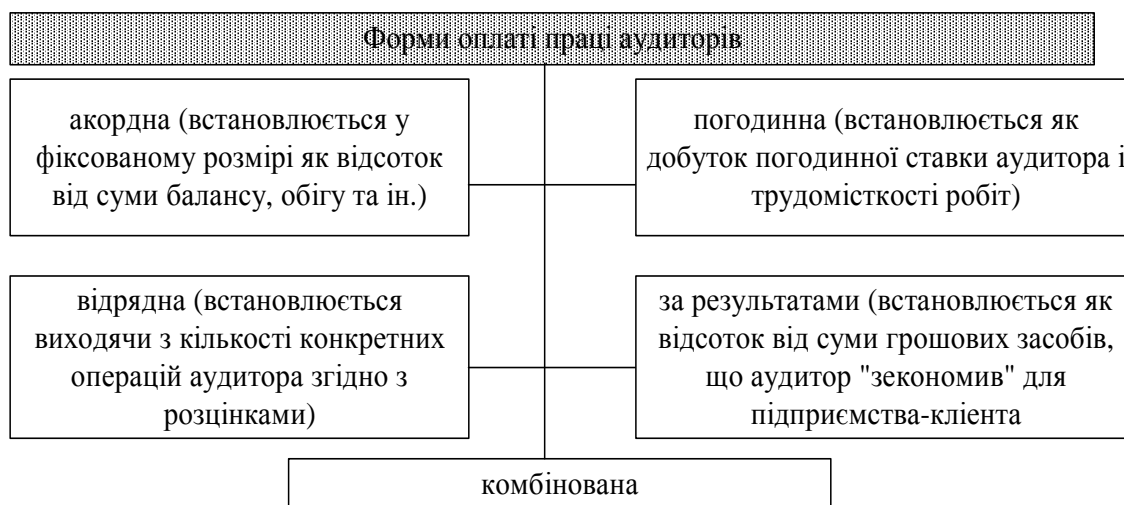
за історичними ознаками	1) підтверджуючий аудит; 3) системний аудит;	2) процедурний аудит; 4) аудит зон ризику
за характером виконуваної аудиторської роботи	1) операційний аудит; 2) аудит на дотримання нормативних вимог; 3) аудит фінансової звітності	
за ініціативою здійснення	1) обов'язковий; 2) добровільний.	
за суб'єктами	1) зовнішній; 2) внутрішній.	
за об'єктами	1) бухгалтерський, 3) екологічний,	2) управлінський (операційний), 4) фінансової звітності
за участю в процесі проведення аудиту	1) однопредметний, 2) багатопредметний, 3) комісійний.	
за функціями	1) запобіжний, 2) перманентний, 3) ретроспективний.	
за способом проведення	1) суцільний, 2) вибірковий, 3) комбінований.	
за формою власності аудиторського органу	1) державний, 2) колективний, 3) приватний.	
за періодичністю здійснення	1) одноразовий; 2) періодичний.	
за галузями діяльності	1) загальний; 2) банківський; 3) страхових організацій; 4) позабюджетних фондів та ін.	
за тривалістю співпраці між клієнтом і аудитором	1) первинний; 2) повторний.	

Аудиторські послуги

Аудиторські послуги - це послуги, які аудитори, керуючись чинним законодавством, можуть надати клієнтам окрім проведення аудиту.

Вартість аудиторських послуг

$$\underline{Д = (Клг \times Гс \times (1 + Нзп)) \times (1 + Нв) \times (1 + Р) \times (1 + П) \times (1 + ПДВ)}$$

Д - договірна ціна;

Клг - кількість людино-годин, витрачених на перевірку (визначається як добуток кількості аудиторів, залучених до перевірки, і кількості годин їх роботи);

Гс - годинна ставка аудитора, на якій базується його заробітна плата, грн.;

Нзп - сума відсотків нарахувань на заробітну плату згідно з діючим законодавством, ч.од.;

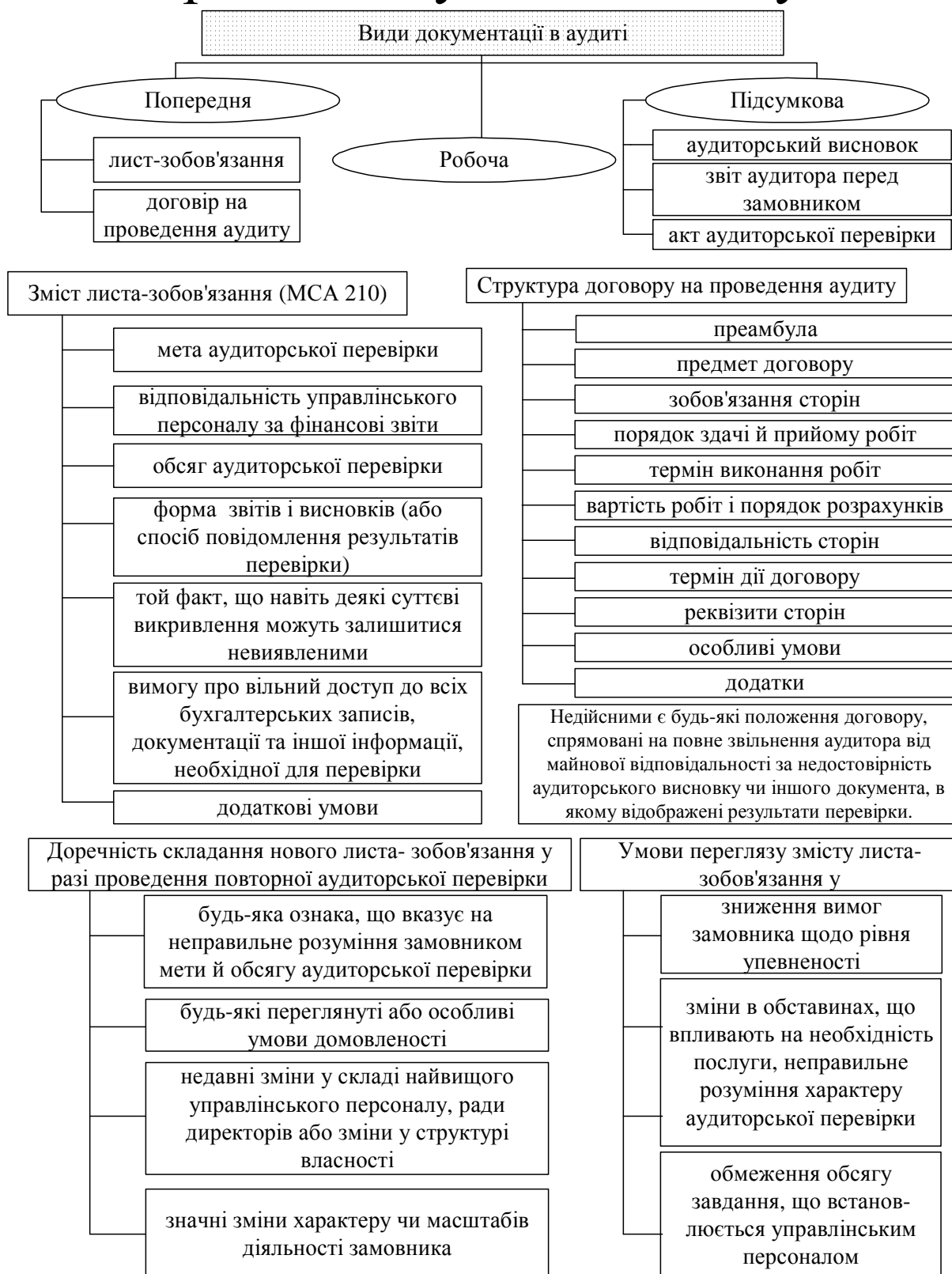
Нв - накладні витрати, що включають витрати на оренду приміщень офісов, рекламу, канцелярські товари, транспорт, утримання допоміжного персоналу, що не приймає участі у перевірках та ін, ч.од.;

Р - планова рентабельність діяльності аудиторської фірми, тобто її прибуток, ч.од.;

П - відсоток податків, що сплачує аудиторська фірма згідно з діючим законодавством, ч.од.;

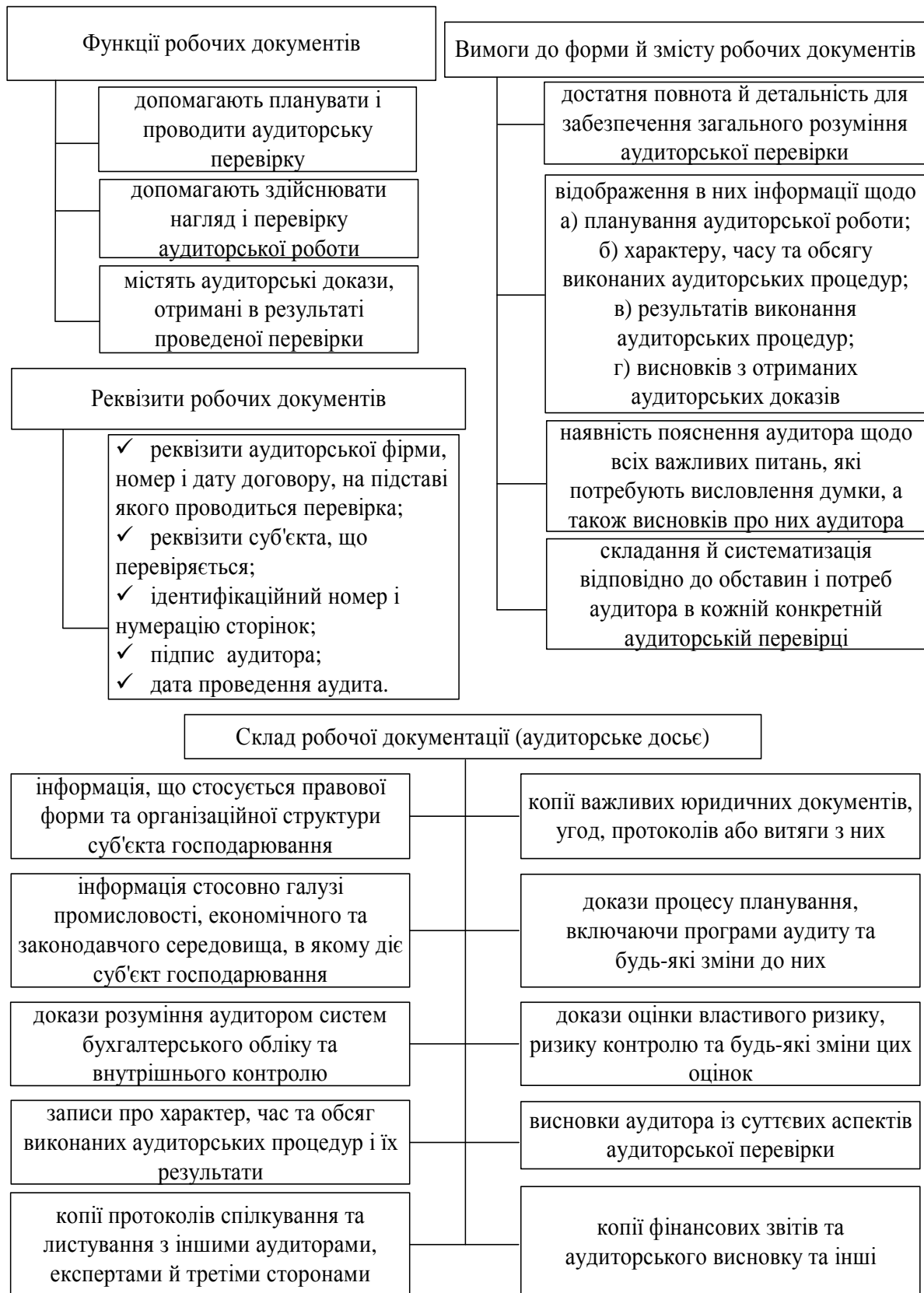
ПДВ - ставка податку на додану вартість, ч.од.

Попередня документація в аудиті

Робоча документація в аудиті

Робоча документація - це підготовлена аудитором (і для аудитора) або одержана ним у зв'язку з проведенням аудиторської перевірки інформація (МСА 230 "Документація")

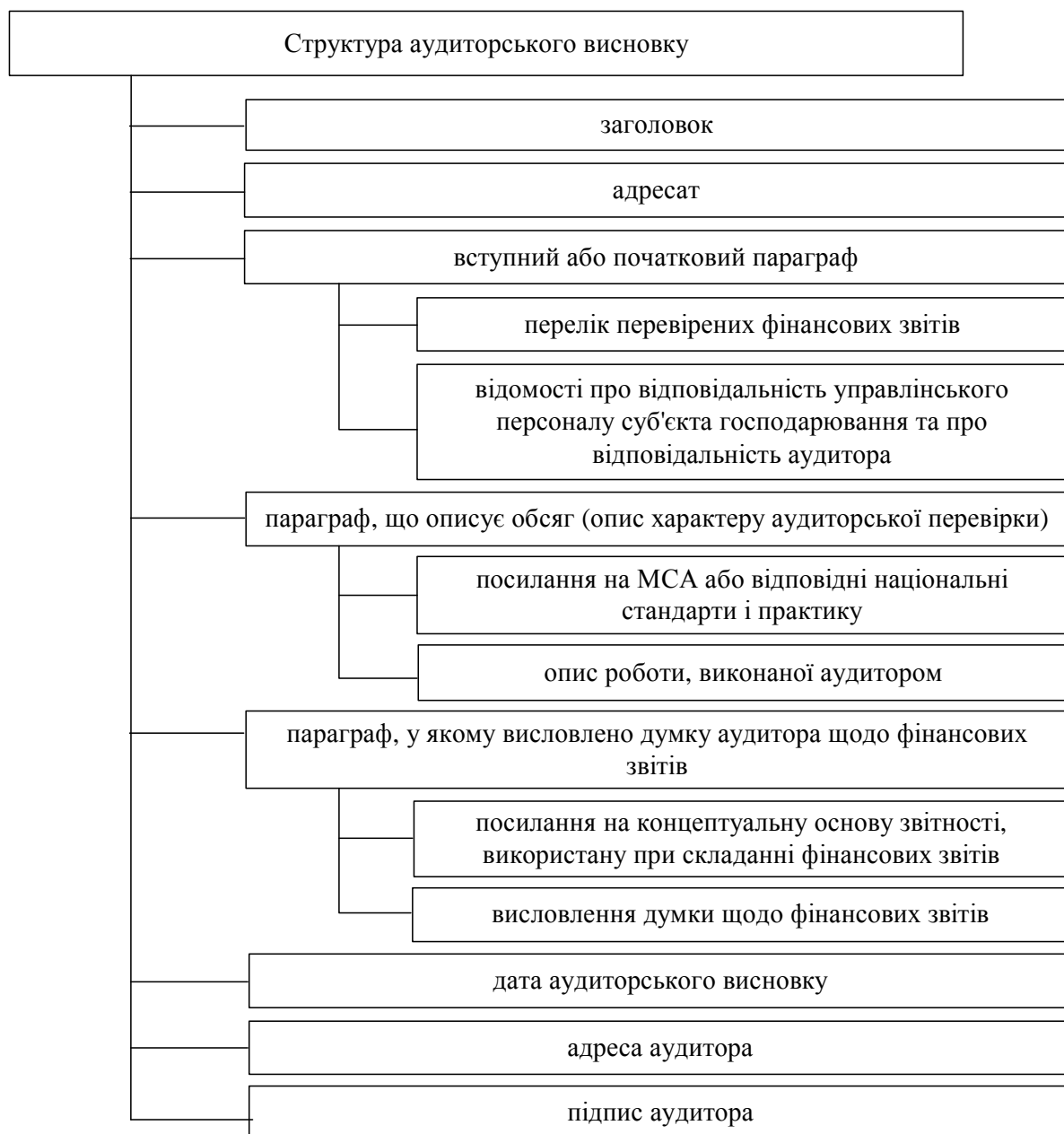
Класифікація робочих документів

Залежно від стадії аудиторської перевірки	документи - початкової, - дослідної -завершальної стадії
За терміном використання	- довгострокового використання - нетривалого використання
За способом і джерелами отримання	1) отримані від підприємства - клієнта; 2) отримані від третіх сторін; 3) складені самим аудитором.
За характером інформації	1) нормативно-правового характеру; 2) організаційно-установчі; 3) про структуру і діяльність підприємства; 4) про систему обліку і внутрішнього контролю; 5) організаційно-функціональні документи; 6) оцінки системи внутрішнього контролю й аудиторського ризику; 7) перевірки статей і показників фінансової звітності; 8) підсумкові документи.
За призначенням	1) для власників і керівників; 2) для аудитора, 3) для третіх осіб.
За змістом аудиторських процедур	1) оглядові, 2) інформативні, 3) підтверджувальні, 4) розрахункові, 5) аналітичні, 6) документи перевірки
За терміном зберігання	1) тривалого зберігання, 2) короткострокового зберігання.
За ступенем стандартизації	1) стандартизовані, 2) довільної форми.
За формою подання	1) графічна, 2) таблицна, 3) текстова.

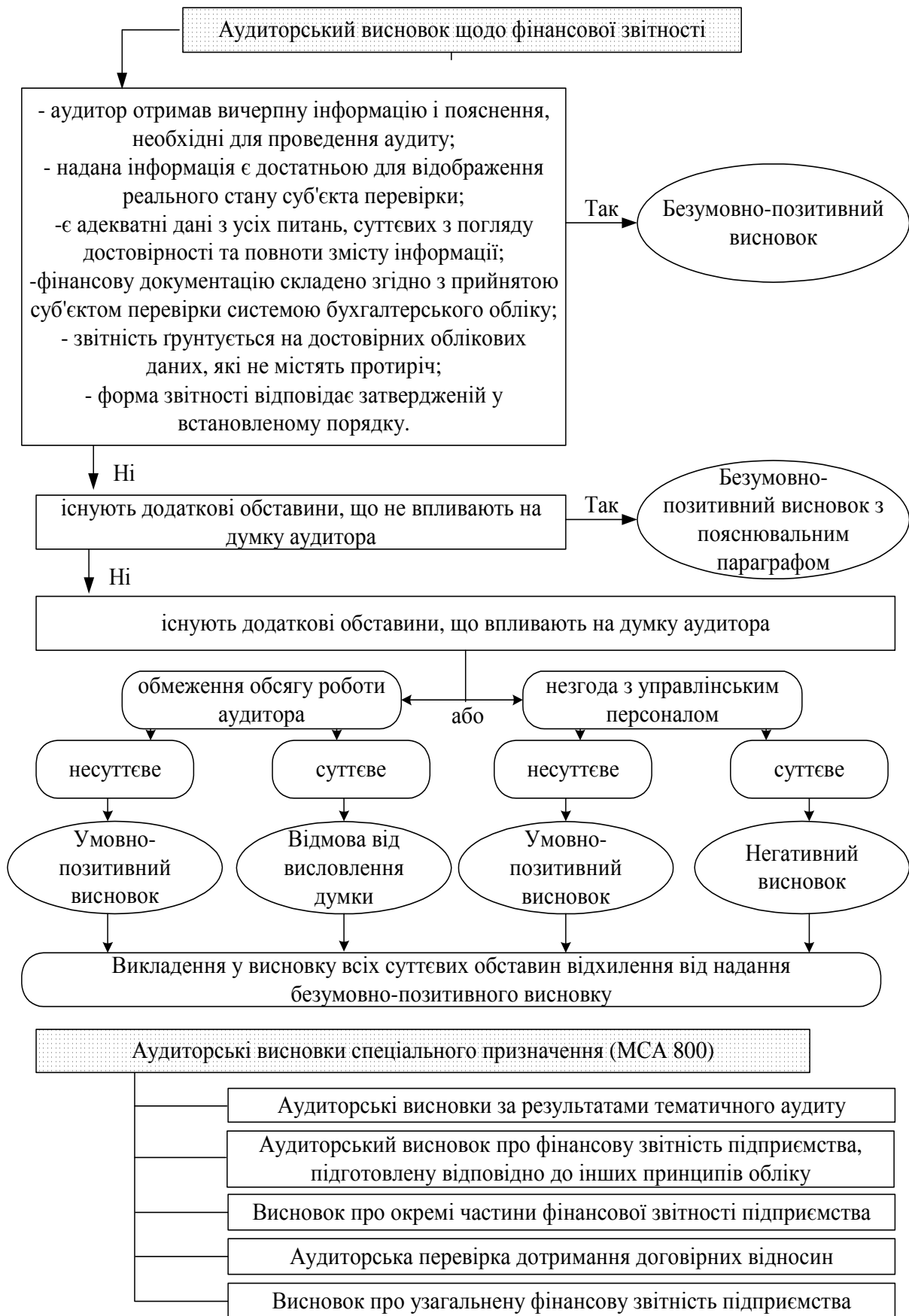
Аудиторський висновок

Аудиторський висновок - це офіційний, стандартизований відповідним МСА документ, який надається в результаті аудиторської перевірки фінансових звітів суб'єкта господарювання, проведеної незалежним аудитором, і містить чітко сформульовану думку аудитора (викладену письмово) щодо повноти, достовірності і законності обліково-звітної інформації, фінансових звітів у цілому. (МСА 700)

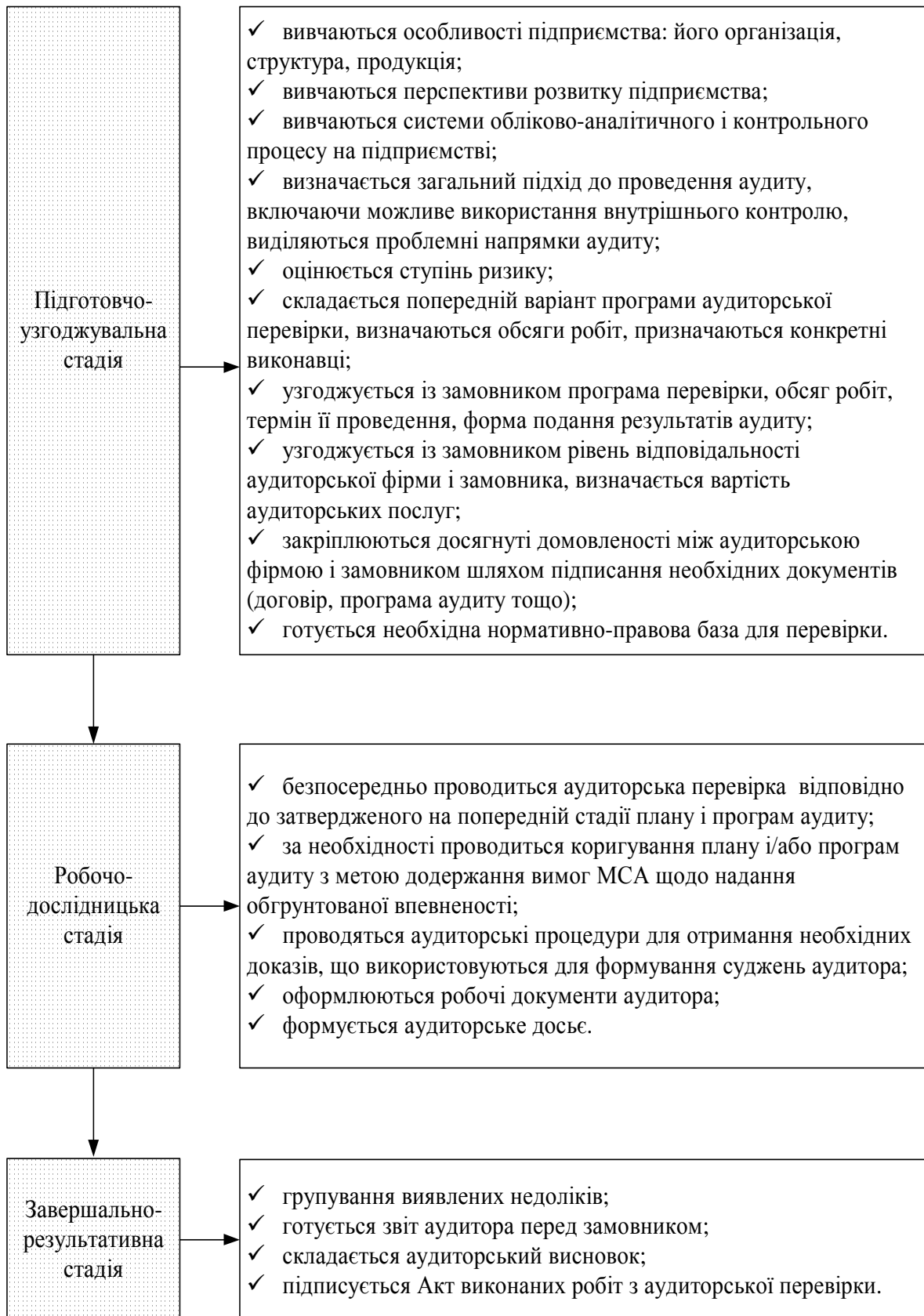
Аудиторський висновок - документ, що складений відповідно до стандартів аудиту і передбачає надання впевненості користувачам щодо відповідності фінансової звітності або іншої інформації концептуальним основам, які використовувалися при її складанні. Концептуальними основами можуть бути закони, нормативно-правові акти, П(С)БО, внутрішні вимоги та положення суб'єктів господарювання, інші джерела.

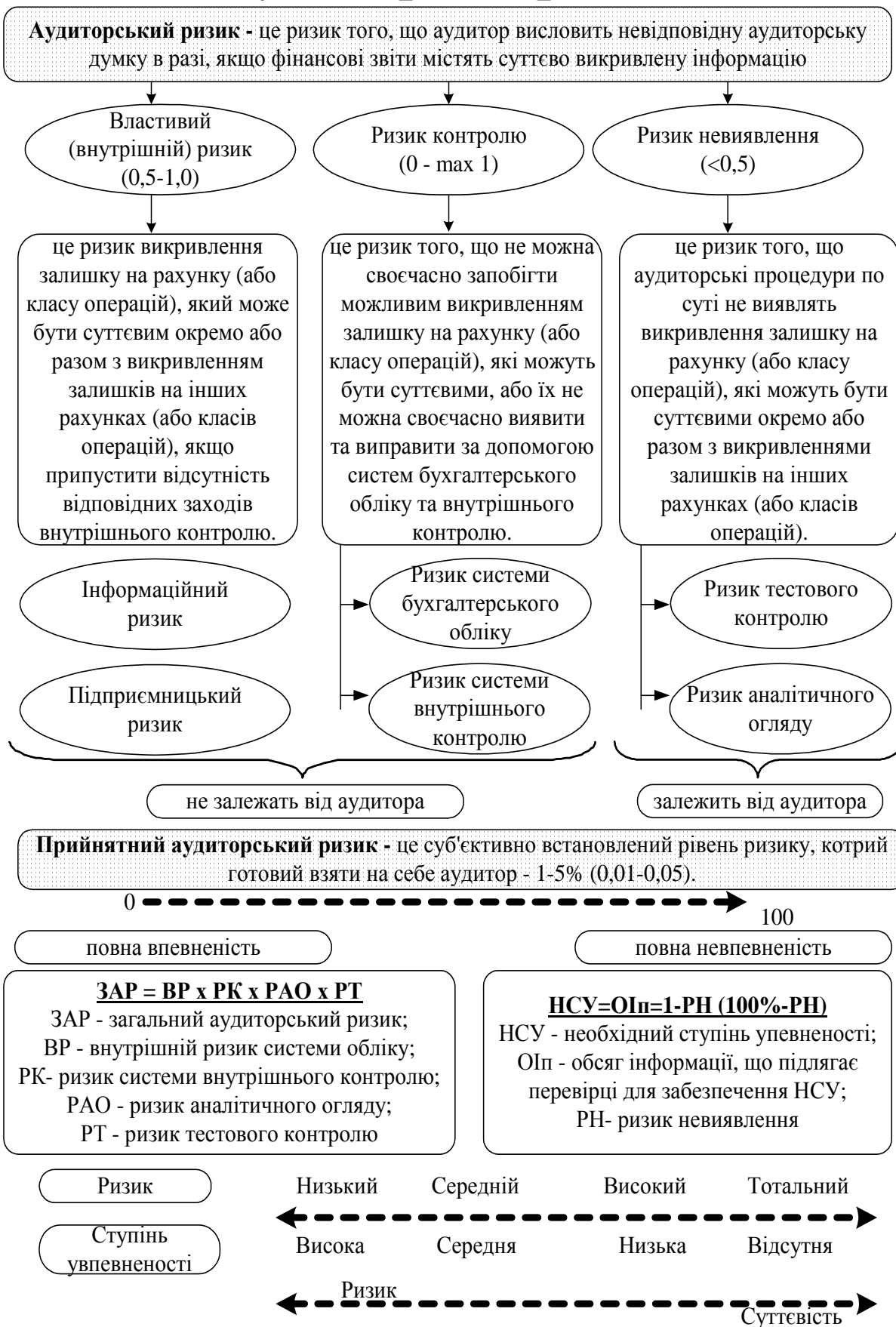
Види аудиторських висновків

Стадії аудиту

Аудиторські ризики

Планування аудиту

Загальний план і програма аудиту

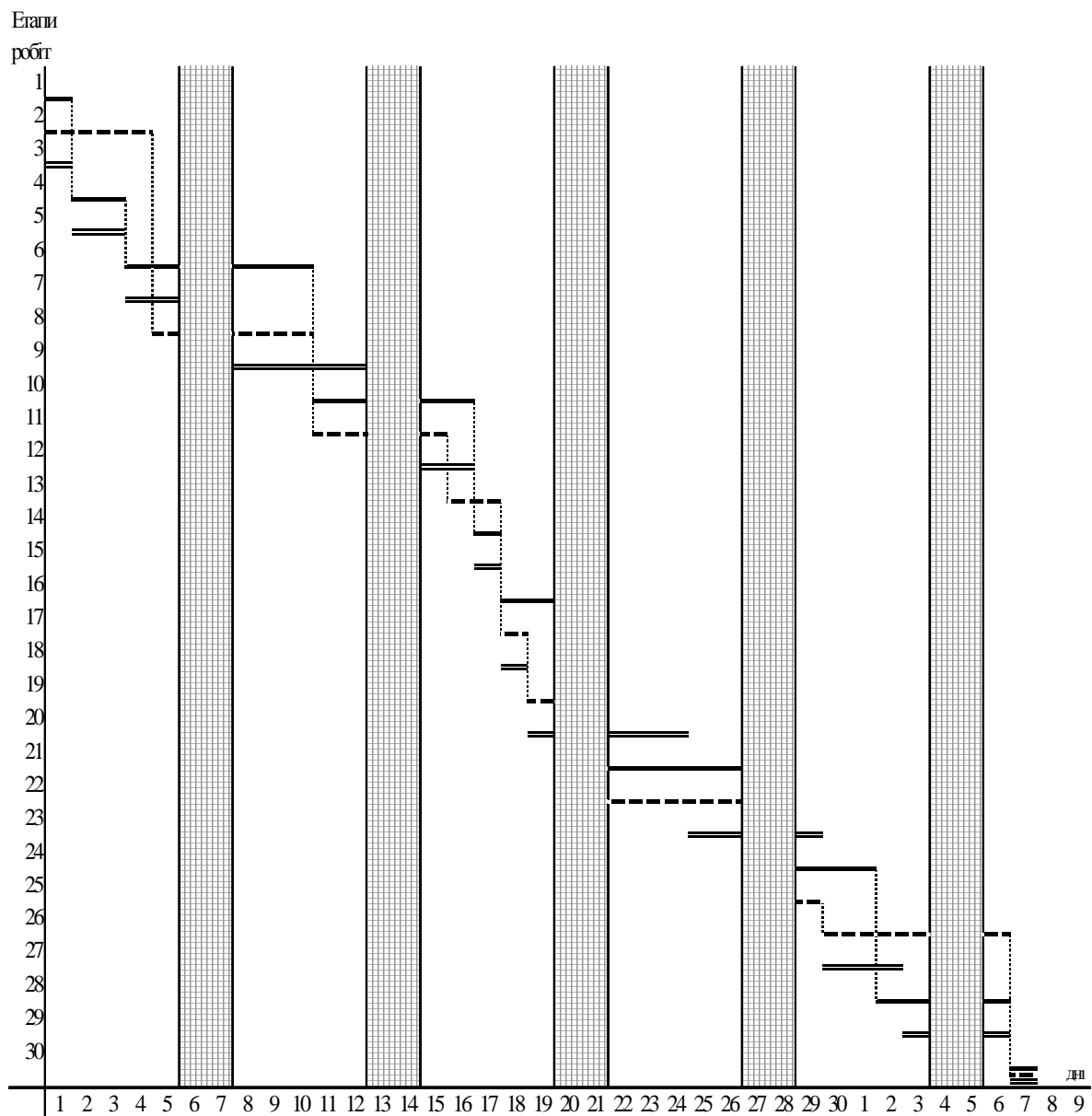
Загальний план аудиторської перевірки

№	Етапи робіт	Тривалість робіт у днях	Період перевірки	Виконавець
1	Аудит установчих документів	1	01.09	1 аудитор
2	Аудит основних засобів	2	1.09-2.09	2 аудитор
... аудитор
.... аудитор
.... аудитор
20	Аудит доходів	2	10.09-11.09	2 аудитор
21	Аудит витрат	3	10.09-12.09	3 аудитор
22	Аудит собівартості	3	12.09-16.09	1 аудитор
23	Аудит фінансових результатів	2	13.09-16.09	3 аудитор
24	Складання аудиторського висновку	1	17.09	1,2,3 аудитори
	РАЗОМ		01.09-17.09	

Програма аудиторської перевірки (на прикладі основних засобів)

№	Напрямки перевірки	Обсяг перевірки, %	Тривалість робіт у годинах	Індекс робочого документу	Примітки
2.1	Аудит наявності основних засобів (інвентаризація)	75%	3	ОЗ.2.1.1 ОЗ.2.1.2	
2.2	Аудит надходження основних засобів	75%	3	...	
2.3	Аудит нарахування зносу основних засобів	75%	2	...	
2.4	Аудит ремонту основних засобів	60%	2	...	
2.5	Аудит вибуття основних засобів	75%	3	ОЗ.2.5.1	
2.6	Аудит ліквідації основних засобів	100%	1	...	
2.7	Аудит основних засобів, отриманих в оренду	100%	1	...	
2.8	Аудит основних засобів, переданих в оренду	100%	1	...	
	РАЗОМ		16		

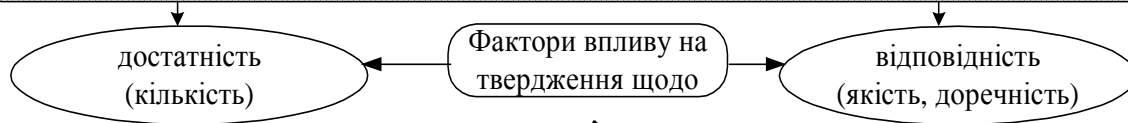
Календарний графік аудиторської перевірки

— 1 аудитор	K1 = 27 годин	K = 81 людино-година
- - 2 аудитор	K2 = 27 годин	
... 3 аудитор	K3 = 27 годин	

Аудиторські докази

Аудиторський доказ - це документально підтверджена інформація, отримана аудитором у процесі формування висновків, на якій базується аудиторська думка (МСА 500)

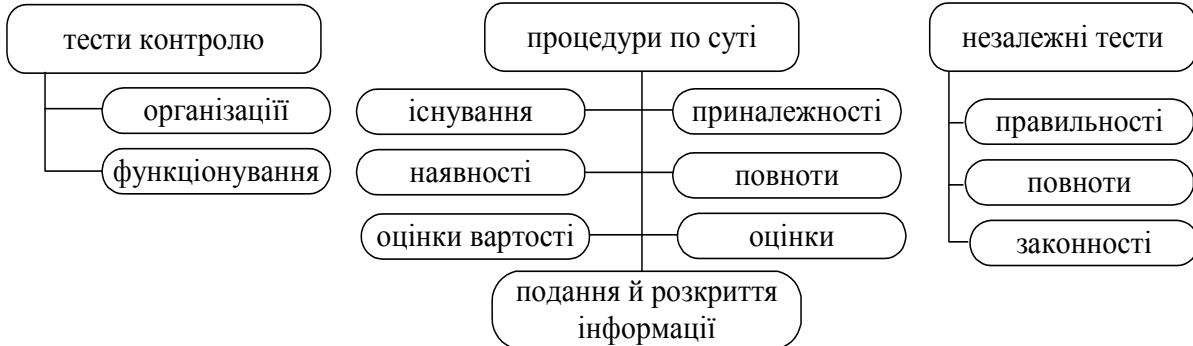
- ✓ аудиторська оцінка характеру й ступеня властивого ризику на рівні фінансового звіту й на рівні залишків на рахунках або класах операцій;
- ✓ характер систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю, а також оцінка ризику контролю;
- ✓ суттєвість статті, що перевіряється;
- ✓ досвід, набутий під час проведення попередніх аудиторських перевірок;
- ✓ результати аудиторських процедур (включаючи можливе шахрайство або помилку);
- ✓ джерело та достовірність наявної інформації

Класифікації аудиторських доказів

Тести і процедури одержання аудиторських доказів

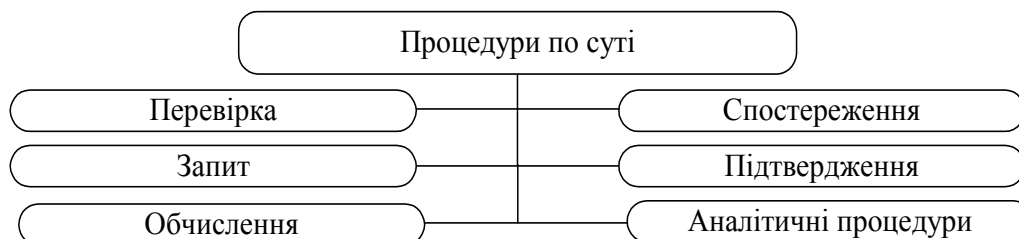
Для отримання аудиторських доказів аудитори використовують

Тести контролю - це тести, що проводяться з метою отримання аудиторських доказів щодо відповідності організації та ефективності функціонування систем бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

ротаційні	✓ це тести, використання яких припускає, що об'єкти аудиту для перевірки відбираються по черзі на принципах ротації
глибинні	✓ це тести, використання яких припускає, що об'єкти аудиту підлягають вибірці та перевірці на всіх стадіях облікового процесу
слабких місць	✓ це тести, використання яких припускає, що перевіряються об'єкти аудиту конкретного аспекту обліково-аналітичної роботи, в якому є значна вірогідність помилок
спрямовані	✓ це тести, використання яких припускає наступний контроль об'єктів аудиту та здійснюваних операцій
наскрізні	✓ це тести, використання яких припускає, що об'єкти аудиту розглядаються як цілісна система, і перевірка є найбільш поглибленою у порівнянні з іншими видами тестів

Процедури по суті - це перевірки, виконані для отримання аудиторських доказів з метою виявлення суттєвих викривлень у фінансових звітах.

Аудит активів, пасивів і звітності

Основні відомості про підприємство	
Правові основи діяльності підприємства	<ul style="list-style-type: none">✓ правовий аналіз установчих документів;✓ наявність державних дозволів на проведення окремих видів діяльності.
Аудит наявної системи обліку та внутрішнього контролю	<ul style="list-style-type: none">✓ форма рахівництва, рівень автоматизації бухгалтерського обліку;✓ перевірка бухгалтерської комп'ютерної програми на предмет імовірності допущення нею помилок в обліку;✓ організація бухгалтерського обліку відповідно до наявних вимог;✓ дотримання прийнятої методології відображення окремих господарських операцій;✓ оцінка наявної системи внутрішнього контролю;✓ правильність виведення результатів інвентаризацій.
Аудит обліку основних засобів	<ul style="list-style-type: none">✓ правильність оцінки та взяття на облік;✓ аналіз вибуття основних засобів;✓ правильність відображення капітального ремонту;✓ правильність нарахування зносу;✓ правильність проведення індексації балансової вартості та нарахування зносу;✓ правильність відображення в обліку вартості основних засобів, прийнятих або переданих у фінансову оренду.
Аудит обліку нематеріальних активів	<ul style="list-style-type: none">✓ склад нематеріальних активів, обґрунтованість віднесення об'єктів до їх складу, документальне обґрунтування;✓ правильність оцінки;✓ правильність нарахування зносу.
Аудит капітальних витрат та устаткування	<ul style="list-style-type: none">✓ документальне обґрунтування;✓ правильність оцінки;✓ наявність необхідних дозволів органів державної влади на будівництво;✓ наявність необхідних дозволів органів державної влади на реконструкцію виробництва, на впровадження нових технологій.
Аудит фінансових вкладів в інші підприємства	<ul style="list-style-type: none">✓ склад і структура фінансових вкладів;✓ правильність оцінки;✓ джерела придбання цінних паперів і відображення в обліку коштів, використаних на фінансові вкладення;✓ правильність зберігання цінних паперів, оплата послуг депозитарію, наявність депозитарного договору;✓ проценти.

Аудит виробничих запасів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ правильність оцінки; ✓ підтвердження залишків запасів; ✓ порядок списання запасів на виробництво; ✓ правильність нарахування зносу малоцінних та швидкозношуваних предметів.
Аудит валових витрат і витрат виробництва й обігу	<ul style="list-style-type: none"> ✓ правильність і своєчасність віднесення до валових витрат платежів та нарахувань; ✓ калькуляція собівартості продукції; ✓ правильність оцінки незавершеного виробництва.
Аудит готової продукції	<ul style="list-style-type: none"> ✓ правильність оцінки вартості запасів готової продукції.
Аудит товарів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ організація обліку; ✓ правильність розрахунку і списання торгової націнки; ✓ правильність відображення в обліку переоцінки й уцінки залишків товарів.
Аудит дебіторської заборгованості	<ul style="list-style-type: none"> ✓ оцінка операцій, що проводилися підприємством; ✓ оцінка реальності заборгованості; ✓ наявність безнадійної для отримання дебіторської заборгованості та своєчасність і обґрунтованість нарахування страхових резервів; ✓ склад і реальність іншої дебіторської заборгованості; ✓ проведення зустрічних перевірок заборгованості; ✓ перевірка дебіторської заборгованості споріднених підприємств.
Аудит позикових коштів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ реальність кредиторської заборгованості; ✓ банківські кредити та інші позикові кошти; ✓ облік довгострокових та короткострокових позик банків; ✓ додержання порядку відображення в обліку витрат, пов'язаних з емісією цінних паперів; ✓ види облігацій, мета випуску, термін погашення та їх одержання; ✓ формування та джерела виплати процентів за облігаціями, джерела погашення (викупу) облігацій; ✓ аналіз коштів, позичених у споріднених підприємств.
Аудит грошових коштів	<ul style="list-style-type: none"> ✓ дотримання норм ведення готівкових операцій; ✓ наявність банківських рахунків; ✓ склад інших грошових коштів; ✓ отримання письмових підтверджень від банку про залишки на рахунках підприємства, та співставлення цієї інформації з обліком; ✓ внутрішній контроль за проведенням грошових операцій.

Аудит реалізації	<ul style="list-style-type: none"> ✓ методи обліку реалізації готової продукції і товарів та забезпечення незмінності визначених методів протягом звітного періоду; ✓ облік реалізації при здійсненні операцій ЗЕД; ✓ оцінка системи внутрішнього контролю підприємства за дотриманням встановленого порядку реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); ✓ правильність реалізації інших активів, які належать підприємству; ✓ дотримання порядку обліку і реєстрації податкових накладних; ✓ правильність ведення книги обліку продажу продукції (товарів, робіт, послуг); ✓ правильність оформлення і проведення інвентаризацій товарів у дорозі; ✓ наявність необхідних дозволів і ліцензій на право ведення господарської діяльності (у разі необхідності).
Аудит статутного капіталу	<ul style="list-style-type: none"> ✓ організація аналітичного обліку; ✓ відповідність розміру статутного капіталу, відображеного у звітності, загальної суми номінальної вартості випущених та сплачених акцій сумі, зазначеній в установчих документах; ✓ дотримання чинного порядку збільшення статутного капіталу, проведення емісій акцій, викупу власних акцій; ✓ правильність оцінки внесків учасників; ✓ обґрунтованість оцінки внеску у вигляді нематеріальних активів; ✓ організація обліку бланків строгої звітності; ✓ продаж акцій декільком інвесторам; ✓ операції з цінними паперами, на які учасник ринку не має права володіння або розпорядження (перекупівля акцій в акціонерів без повідомлення про це акціонерного товариства та відповідної їх перереєстрації, передача майнових прав іншим особам, пов'язаним з володінням акціями до моменту повної їх сплати).
Аудит сплати податків	<ul style="list-style-type: none"> ✓ визначення переліку податків, які підприємство повинне сплачувати; ✓ перевірка своєчасності сплати податків та правильності використання підприємством процентних ставок податків; ✓ правильність розрахунку податків у разі подання консолідованої бухгалтерської звітності; ✓ оподаткування сум нарахованих та виплачених дивідендів.

Аудит фондів спеціального призначення	<ul style="list-style-type: none"> ✓ склад фондів спеціального призначення; ✓ обґрунтованість формування та використання; ✓ перевірка правильності нарахованих резервів і фондів.
Аудит валового доходу, скоригованого валового доходу, прибутку та його розподілу	<ul style="list-style-type: none"> ✓ своєчасність і повнота відображення у бухгалтерському обліку валових доходів; ✓ правильність коригування валового доходу на суму валових витрат; ✓ своєчасність і повнота відображення в обліку доходів від придбаних ринкових акцій, облігацій; ✓ своєчасність і повнота відображення в обліку емісійного доходу; ✓ правильність формування прибутку; ✓ склад позареалізаційних доходів і витрат; ✓ дотримання встановленого порядку розподілу прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства; ✓ правильність розрахунку дивідендів (необґрунтоване завищення рівня дивідендів); ✓ правильність відображення в обліку курсових різниць за операціями з іноземною валютою; ✓ правильність відображення в обліку знижок від звичайних цін (оподаткування знижок).
Аудит бухгалтерської звітності	<ul style="list-style-type: none"> ✓ відповідність показників бухгалтерської звітності результатам синтетичного й аналітичного обліку; ✓ правильність заповнення форм бухгалтерської звітності; ✓ своєчасність звітування; ✓ правильність консолідації бухгалтерської звітності.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Які існують теорії виникнення аудиту?
2. У чому полягає сутність теорії потреби потенційного інвестора?
3. У чому полягає сутність теорії керуючих?
4. У чому полягає сутність теорії мотивації?
5. Який аспект відрізняє теорії виникнення аудиту?
6. Як Ви бачите передумови виникнення аудиту?
7. В яких країнах виник аудит?
8. Чим відрізняються господарський і державний контроль? В яких країнах кожен з них панував у Стародавньому світі?
9. В який період відбулося розмежування функцій обліку і аудиту? Чому?
10. Які риси притаманні аудиту в країнах Середземномор'я в період Середньовіччя?
11. Які риси притаманні аудиту в країнах Європи в період Середньовіччя?
12. Як розвивався аудит в епоху Відродження?
13. Чим характеризується аудит в Італії в епоху Відродження?
14. Коли і в якій країні було видано перший законодавчий акт, що регламентував аудиторську діяльність?
15. Які принципи покладено в основу незалежного аудиту?
16. Назвіть особливості розвитку аудиту в період 1500-1860 рр.
17. Назвіть офіційну дату виникнення незалежного аудиту в сучасному його значенні, з якою подією це пов'язано?
18. Які особливості притаманні розвитку аудиту в першій половині XX ст.?
19. Які особливості притаманні розвитку аудиту в другій половині XX ст.? Які здобутки це принесло?
20. Розкрийте процес розвитку аудиту в Україні до XX ст.
21. Які проблеми існування аудиту створювала командно-адміністративна система в СРСР?
22. З чим пов'язано розвиток аудиту наприкінці XX ст. в Україні?
23. Які характерні риси притаманні кожному з чотирьох етапів розвитку аудиту в Україні?
24. Що таке аудиторські дії?
25. Що розуміють під засобами аудиторської діяльності?

26. Дайте визначення об'єктів аудиторської діяльності.
27. Хто виступає суб'єктами аудиторської діяльності?
28. Що є результатом аудиторських дій?
29. Дайте загальну характеристику Аудиторської палати України.
30. Які повноваження має АПУ?
31. Що таке ротації в АПУ?
32. Розкрийте призначення і повноваження Спостережної ради АПУ.
33. Як формуються та використовуються кошти АПУ?
34. У чому полягає діяльність регіональних відділень АПУ?
35. Який статус має Спілка аудиторів України, коли вона була створена?
36. Що є метою діяльності Спілки?
37. Які завдання вирішує САУ?
38. Які повноваження має САУ?
39. З чого складається майно САУ, які існують джерела коштів для здійснення її статутної діяльності?
40. Які права і зобов'язання мають члени Спілки аудиторів України?
41. Охарактеризуйте структуру САУ.
42. Ким здійснюється керівництво САУ?
43. Які комісії створюються у складі САУ?
44. Що слід розуміти під постулатом?
45. Як сформулювали постулати аудиту Р.Мауц і Х.Шараф?
46. Які зміни вніс К.Робертсон в постулати аудиту?
47. Що являють собою стандарти і стандартизація аудиту?
48. Назвіть рівні стандартів аудиту.
49. Хто виступає розробником загальноприйнятих стандартів аудиту?
50. Сформулюйте і охарактеризуйте загальні стандарти аудиту.
51. У чому полягає сутність робочих стандартів аудиту?
52. У чому полягає сутність стандартів аудиторської звітності?
53. Які стандарти аудиту діють в Україні?
54. Охарактеризуйте правове положення Міжнародних стандартів аудиту і їх застосування.
55. Яку мету має застосування Міжнародних стандартів аудиту в світі?
56. Що таке аудиторська перевірка?
57. Чому абсолютна впевненість в аудиті недосяжна?
58. Що включають супутні аудити послуги?
59. Що таке огляд?

60. Що таке погоджені процедури?
61. Що таке підготовка інформації?
62. Що таке “рівень упевненості”?
63. Як змінюються вимоги до рівня впевненості в залежності від характеру аудиторських послуг?
64. Який надається висновок аудитора в залежності від характеру аудиторських послуг?
65. У який спосіб встановлюється причетність аудитора до фінансової інформації?
66. Дайте визначення аудиту.
67. Як визначає аудит чинне законодавство України?
68. В чому полягає сутність аудиту?
69. Охарактеризуйте предмет аудиту. Що спільного він має з предметом інших видів контролю і чим від них відрізняється?
70. Яким чином поділяють методи аудиту?
71. Назвіть і охарактеризуйте загальнонаукові методи аудиту.
72. Дайте визначення методу аудиту взагалі.
73. На які групи поділяють методи аудиту? Назвіть і охарактеризуйте ці групи.
74. Дайте кратку характеристику власне аудиторських методів.
75. Якими способами можуть використовуватись методи аудиту і в чому полягає сутність цих способів?
76. Дайте характеристику наступних методичних прийомів аудиту:
- огляд;
 - опитування;
 - підтвердження;
 - фактичний контроль;
 - документальна перевірка;
 - сканування;
 - аналітичні процедури.
77. Що таке фінансова звітність?
78. Які твердження керівництва містить у собі фінансова звітність?
79. Як Ви розумієте наступні твердження:
- a. достовірно;
 - b. підраховано й оцінено;
 - c. записано і підсумовано.

80. Чим обумовлюється необхідність проведення аудиту?
81. Хто є користувачами фінансової інформації про стан господарюючих суб'єктів?
82. Що саме цікавить кожен групу користувачів фінансової інформації про стан господарюючих суб'єктів?
83. Які права згідно з законодавством мають користувачі фінансової інформації стосовно проведення аудиту?
84. Охарактеризуйте поняття достатньої впевненості?
85. Які обмеження існують щодо достатньої впевненості аудитора і чим вони зумовлені?
86. Сформулюйте мету аудиторської перевірки і мету аудиту? Чим вони відрізняються?
87. Розкрийте сутність функціональних завдань аудиту.
88. На які групи поділяють принципи аудиту?
89. Назвіть і охарактеризуйте основні етичні принципи аудиту.
90. Що означає принцип незалежності і які аспекти він має?
91. Назвіть і охарактеризуйте основні методологічні принципи аудиту.
92. Як Ви розумієте поняття “якість аудиту”?
93. Що представляє собою контроль якості аудиту?
94. Які існують види та форми контролю якості аудиту?
95. Що виступає об'єктом зовнішнього і внутрішнього контролю аудиту?
96. Які питання досліджуються в ході перевірки аудиторів (аудиторських фірм)?
97. Як класифікують аудит за історичними ознаками?
98. Чим обумовлена історична переорієнтація аудиту?
99. Як класифікують аудит за характером виконуваної аудиторської роботи?
100. Охарактеризуйте операційний аудит.
101. Охарактеризуйте аудит на додержання нормативних вимог
102. Охарактеризуйте аудит фінансової звітності.
103. Як класифікують аудит за ініціативою здійснення?
104. Які категорії суб'єктів господарювання підлягають обов'язковому аудиту?
105. Які риси притаманні одночасно зовнішньому і внутрішньому аудиту?
106. Чим відрізняються зовнішній і внутрішній аудит?

107. Як класифікують аудит за функціями в управлінні фінансово-господарською діяльністю?
108. Як класифікують аудит за способом проведення?
109. Як класифікують аудит за формою власності аудиторського органу?
110. Як класифікують аудит в залежності від галузей діяльності суб'єктів господарювання?
111. Як класифікують аудит в залежності від тривалості співпраці між клієнтом і аудитором?
112. Яких принципів повинен дотримуватися аудитор, надаючи аудиторські послуги?
113. Як класифікують аудиторські послуги за змістом?
114. Які аудиторські послуги відносяться до послуг дії?
115. Які аудиторські послуги відносяться до послуг контролю?
116. Які аудиторські послуги відносяться до інформаційних послуг?
117. Як класифікують аудиторські послуги по відношенню до атестації?
118. Як класифікують аудиторські послуги за принципом сумісності з проведенням обов'язкового аудиту?
119. Які аудиторські послуги відносяться до послуг сумісних з проведенням обов'язкового аудиту?
120. Які аудиторські послуги відносяться до послуг не сумісних з проведенням обов'язкового аудиту?
121. На які види поділяється документація в аудиті?
122. Що входить до складу попередньої документації в аудиті?
123. Які питання зазначаються в листі-зобов'язанні?
124. Чи складається щоразу лист-зобов'язання при повторній перевірці?
125. За яких умов необхідно скласти новий лист-зобов'язання при повторній перевірці?
126. Який документ засвідчує факт досягнення домовленості між замовником і виконавцем про проведення аудиторської перевірки?
127. Які розділи включаються в договір на проведення аудиту?
128. Які додатки може мати договір на проведення аудиту?
129. Як визначається робоча документація аудиту? Яким МСА регламентуються основні вимоги до неї?
130. Які функції виконують робочі документи аудитора?
131. Які фактори впливають на форму і зміст робочих документів?
132. Яка інформація, як правило, включається в робочу документацію?

133. Що являє собою сукупність робочих документів аудитора? Число власністю вони є?

134. За якими ознаками класифікують робочі документи аудитора?

135. Як класифікують робочі документи за наступними ознаками:

15.а – від стадії аудиторської перевірки;

15.б – терміном використання;

15.в – способом і джерелами отримання;

15.г – характером інформації;

15.д – призначенням;

15.є – змістом аудиторських процедур;

15.ж – термін зберігання;

15.з – ступенем стандартизації;

15.і – формою подання.

136. Яка документація складається на завершальній стадії аудиторської перевірки?

137. Як визначається аудиторський висновок?

138. Які розділи має аудиторський висновок?

139. Які терміни призначаються для висловлення аудиторської думки?

140. Які існують види аудиторських висновків у відповідності до МСА 700?

141. За яких умов аудитор видає звичайний (безумовно-позитивний) висновок?

142. Що таке модифікований висновок?

143. Які обставини унеможливають видачу безумовно-позитивного висновку?

144. Які наслідки має обмеження обсягу аудиторської перевірки з урахуванням суттєвості обставин?

145. Які наслідки має незгода з управлінським персоналом з урахуванням суттєвості обставин?

146. Які обставини є підставою для висловлення умовно-позитивної думки аудитора?

147. Які обставини є підставою для висловлення негативної думки аудитора?

148. Які обставини є підставою для відмови від висловлення думки аудитора?

149. Які види висновків регламентує МСА 800?

150. Яку форму, як правило, має звіт аудитора перед замовником?
151. Яка інформація висвітлюється в акті аудиторської перевірки?
152. Що таке аудиторський процес та з яких стадій він складається?
153. Які основні дії виконуються на підготовчо-узгоджувальній стадії?
154. Які основні дії виконуються на робочо-дослідницькій стадії?
155. Які основні дії виконуються на завершально-результативній стадії?
156. В чому полягають відмінності у виділенні стадій аудиту в міжнародній і національній практиці? Ці відмінності мають теоретичний або практичний характер?
157. Як Ви розумієте аудиторський ризик і які складові він включає?
158. Охарактеризуйте кожен складову аудиторського ризику.
159. Який рівень аудиторського ризику є припустимим і який зв'язок при цьому існує між його складовими?
160. Які складові включає ризик невиявлення і який зв'язок при цьому існує між ними?
161. Охарактеризуйте зв'язок між рівнем ризику і ступенем упевненості.
162. Охарактеризуйте ризик для бізнесу в аудиторській діяльності.
163. Розкрийте поняття суттєвості та її зв'язок з аудиторським ризиком.
164. Які принципи планування аудиту закладено в МСА?
165. Які документи складаються при плануванні аудиту?
Охарактеризуйте взаємозв'язки між плановими аудиторськими документами.
166. Які питання слід урахувати аудиторів під час розробки загального плану аудиторської перевірки?
167. Які фактори аудитор враховує при визначенні тривалості етапів аудиторської перевірки?
168. В чому полягають відмінності загального плану і програми аудиту?
169. В якому плановому аудиторському документі є посилання на робочий документ?
170. В чому полягає методика календарного планування аудиторської перевірки?
171. Які функції виконує календарний графік аудиторської перевірки і які рішення можуть прийматися на його підставі?
172. Яким стандартом регламентуються достатність і відповідність аудиторських доказів?
173. Що розуміють під аудиторськими доказами?
174. Що розуміють під тестами контролю?

175. Що розуміють під процедурами по суті?

176. Охарактеризуйте критерії достатності і відповідності аудиторських доказів.

177. Які фактори впливають на достатність і відповідність аудиторських доказів?

178. Які докази повинен отримати аудитор при застосуванні тестів систем контролю?

179. Які докази повинен отримати аудитор при застосуванні процедур по суті?

180. Назвіть ознаки, за якими класифікують аудиторські докази.

181. Охарактеризуйте ступінь довіри до аудиторських доказів з точки зору їх класифікаційних ознак.

182. Що розуміють під доказовим значенням аудиторських доказів? Як вони ранжуються за вказаною ознакою?

183. Які особливості властиві неофіційним та допоміжним документам як аудиторським доказам?

184. Який зв'язок між витратами, понесеними для одержання аудиторських доказів, і корисністю отриманої інформації?

185. Як класифікують тести систем контролю за процедурою їх здійснення? Розкрийте особливості кожної класифікаційної групи тестів систем контролю.

186. Назвіть і охарактеризуйте процедури отримання аудиторських доказів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.1993 (із змінами і доповненнями)
2. Аудиторская деятельность в Украине. Сборник нормативных документов. – Харьков: Конус, 2001. – 192 с.
3. Аудит і ревізія. Конспект лекцій для студентів економічних спеціальностей. Гордієнко Н.І. – Харків, ХДАМГ, 2002- 91с.
4. Аудит України: Становлення. Розвиток. Звершення / Вадим Володимирович.В. Болгов (авт.-упоряд.). — К. : ТОВ "Болгов медіа центр", 2005. — 160с.
5. Аудит. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Навч. посібник / Укоопспілка; Львівська комерційна академія / Сергій Павлович Лозовицький (уклад.). — Л. : Видавництво Львівської комерційної академії, 2006. — 129с.
6. Аудит: Застосування міжнародних стандартів аудиту в аудиторській практиці України: Навч. посібник / Аудиторська палата України ; Спілка аудиторів України ; Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України / Іван Ісакович Пилипенко (заг.ред.). — К. : ТОВ "ІАМЦ АУ "СТАТУС", 2005. — 172с.
7. Білуха Микола Тимофійович, Микитенко Тетяна Владиславівна. Фінансовий контроль: теорія, ревізія, аудит: Підруч. для студ. вищ. навч. закл.. — К. : Українська академія оригінальних ідей, 2005. — 888с.
8. Бутинець Франц Францович, Малюга Наталія Михайлівна, Петренко Наталія Іванівна. Аудит: Стан і тенденції розвитку в Україні та світі / Житомирський держ. технологічний ун-т / Франц Францович Бутинець (ред.). — Житомир : ЖДТУ, 2004. — 563с. :
9. . Гончарук Яків Андрійович, Рудницький Василь Степанович. Аудит: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — 2.вид., перероб. та доп. — Л. : Оріяна-Нова, 2004. — 291с.
10. Гуцайлюк З. В., Мех Я. В., Щирба М. Т. Аудит: Теорія, методика, збірник завдань: Навч. посіб.. — Т. : Економічна думка, 2002. — 189с.
11. Давидов Григорій Миколайович. Аудит: теорія і практика. — Кіровоград : ТОВ "Імекс-ЛТД", 2006. — 323с.
12. Давидов Григорій Миколайович. Аудит: Підручник. — К. : Знання, 2004. — 512с.

13. Дерій Василь Антонович, Кізима Андрій Ярославович. Аудит: Курс лекцій. — Т. : Джура, 2002. — 86с.

14. Загородній Анатолій Григорович, Єлісєєв Андрій Валентинович, Корягін Максим Вікторович, Блотнер Володимир Григорович, Будзан Наталія Василівна. Аудит: теорія і практика: Навч. посібник для студ. напряму підготовки 0501 "Економіка та підприємництво" / Національний ун-т "Львівська політехніка"; Інститут підприємництва та перспективних технологій при Національному ун-ті "Львівська політехніка". — Львів : Львівська політехніка, 2003. — 364с.

15. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. — К.: «Каравелла»; Львів: «Новий світ-2000», 2002. — 504 с.

16. Майданевич П. Н., Каюм Абдул, Федосєєв С. К., Майданевич Ю. П., Олейник О. А. Аудит: Учеб. пособие для студ. вузов / А.Ю. Рудченко (ред.). — Донецк : ООО "Юго-Восток, ЛТД", 2005. — 394с.

17. Понікаров Валерій Дмитрович, Серікова Тетяна Миколаївна. Аудит: Навч. посіб. / Харківський національний економічний ун-т. — Х. : ВД "Інжек", 2006. — 224с.

18. Рудницький Василь Степанович, Лазаришина Інна Дмитрівна, Шеремета Ганна Миколаївна, Хомедюк Віталій Олександрович. Внутрішній аудит / Український держ. ун-т водного господарства та природокористування. — Рівне : УДУВГП, 2003. — 164с.

19. . Савченко Володимир Якович, Зотов Володимир Олександрович, Кириленко Сергій Анатолійович, Петрик Олена Анатоліївна, Чумакова Ірина Юріївна. Аудит: Навч.- метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Київський національний економічний ун-т — К. : КНЕУ, 2003. — 267с.

20. Усач Богдан Федорович. Аудит: Навч. посібник. — 3.вид., перероб. і доп. — К. : Знання, 2004. — 232с.

Навчальне видання

Конспект лекцій у схемах з курсу «Аудит» (для студентів 3 курсу денної і 4 курсу заочної форм навчання спеціальностей 6.050100 - «Економіка підприємств», «Облік і аудит» напрямку 0501 - «Економіка і підприємництво» і 6.050200 - «Менеджмент організацій» напрямку 0502 - «Менеджмент»)

Автор: к.е.н., доц. Олена Вікторівна Харламова

Редактор: М.З.Аляб'єв

План 2007, поз. 24

Підп. до друку 4.09.2007	Формат 60 x 84 x 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі	Умовн.- друк. арк. 2,25	Обл.-вид.арк. 2,8
Тираж 200 прим.	Зам. №_____	

61002, ХНАМГ, Харків, вул. Революції, 12

61002, ХНАМГ, Харків, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії при ІОЦ ХНАМГ